

2024-2028 жылдарға арналған Батыс Қазақстан облысы Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын бекіту туралы

Батыс Қазақстан облысы Тасқала аудандық мәслихатының 2024 жылғы 29 сәуірдегі № 20-1 шешімі

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына, "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабының 1-тармағының 15) тармақшасына, "Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу жөніндегі жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п бұйрығына сәйкес, Тасқала аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. 2024-2028 жылдарға арналған Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Мәслихат төрағасы

Ж.Бисенғалиева

Тасқала аудандық мәслихатының
2024 жылғы 29 сәуірдегі № 20-1
шешіміне қосымша

2024-2028 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ ТАСҚАЛА АУДАНЫ БОЙЫНША КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Мазмұны

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН АТАУЛАР ТІЗІМІ	4
ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	5
БАҒДАРЛАМАНЫҢ ТӨЛҚҰЖАТЫ	6
1. КІРІСПЕ	8
2. ӨНІР ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР	9
2.1 Қолданыстағы ұлттық стратегиялық құжаттарға, аумақты дамыту жоспарларына енгізілген коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шаралар	10
3. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ	12
3.1 Өңірдегі коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жай-күйін бағалау	12
3.2.1 Жинақтау және бөлек жинау, әкетумен қамту	13
3.2.2 Тасымалдау	14
3.2.3 Сұрыптау және қайта өңдеу	15
3.2.4 Көму	15
3.2.5 Морфологиялық құрамы	16
4. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ ПАЙДА БОЛУ ЖӘНЕ ЖИНАҚТАЛУ НОРМАЛАРЫ ЖӘНЕ ТАРИФТЕР	17
Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары	
4.1	Қа
лдықтармен ағымдағы жағдайдың сандық және сапалық көрсеткіштері	20
4.2 Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау соңғы үш жыл	20
4.3 Коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы жағдайды талдау бойынша қорытындылар	22
4.4 Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті және әлсіз жақтарды, мүмкіндіктер мен қауіптерді талдау	22
5. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ	24
5.1. Мақсаты мен міндеттері	24
5.2. Нысаналы көрсеткіштер	25
6. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР	26
6.1 коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар	26
6.2 Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар	28
6.3 Қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар	30
6.4 Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар	31
6.5 Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың хабардар болуын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту жөніндегі шаралар	32
7. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ	34
8. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ МОНИТОРИНГІ	34
9. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР	35
10. КҮТІЛЕТІН ӨЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСЕР	35
11. Қосымша 1	36
12. Қосымша 2	37

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН АТАУЛАР ТІЗІМІ:

ЖК	Жеке кәсіпкер
ЖҚ	Ұлттық жоба "Жасыл Қазақстан"
ІГҚ	Ірі габаритті қалдықтар
ЖӨ	Жерлелікті әкімшілік
ЖЭТ	Қазақстан Республикасының "Жасыл экономикаға"өтуі туралы Тұжырымдама
КП	Контейнерлік алаң
ЖАО	Жергілікті атқарушылық органдар
ҚСК	Қоқысты сұрыптаушы кешен
ЖТХО	Коммерциялық емес акционерлік қоғам "Жасыл технологиялар және инвестициялық жобалардың Халықаралық орталығы"
ҚРЭГжТРМ	Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі
ҚОҚК	Қоршаған ортаны қорғау күзеті

ТҮКШ, ЖКЖАЖ бөлімі	Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық , жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі
ЭжЭЖҚ	Электрондық және электрлік жабдықтардың қалдықтары
Бағдарлама	Коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша бағдарлама
ЖСҚ	Жобалық-сметалық құжаттама
ҚР	Республика Қазақстан
ҚСБҚ	Құрамында сынап бар қалдықтар
ҚТҚ	Қатты тұрмыстық қалдықтар
ЖШС	Жауапкешілігі шектеулі серіктестік
БҚОТРжТПРБ	Батыс-Қазақстан облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы
ЖТ	Жеке тұлғалар
ҚРЭЖ	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі
ЗТ	Заңды тұлғалар

ТЕРМИНДЕР ЖӘНЕ АНЫҚТАМАЛАР

Биологиялық ыдырайтын қалдықтар - қалдықтар, олар анаэробты немесе аэробты ыдырауға қабілетті, соның ішінде бау-бақша мен саябақ қалдықтары, сондай-ақ тамақ қалдықтары, тағамдық өнеркәсіптің қалдықтармен теңестірілген, қағаз қалдықтары.

Коммуналдық қалдықтар - қалдықтарды тұтыну, соның ішінде:

1) аралас қалдықтар және үй шаруашылықтарынан жиналған бөлек қалдықтар, қоса алғанда, өзге де, қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш қалдықтары, тоқыма, қаптам қағаздар, электрлік және электрондық жабдықтарға пайдаланылғандары, батареялар және аккумуляторлар;

2) аралас қалдықтар және өзге де көздерден жиналған қалдықтар, сондай-ақ үй шаруашылықтарының қалдықтарына сипаттамасы мен құрамы ұқсас келетін қалдықтар

Ірі габаритті қалдықтар – өздерінің тұтынушылық қасиеттерін, көлемін жоғалатқан және арнайы көлік құралдарымен тасымалданбайтын тұтыну және шаруашылық қызметтің қалдықтары (тұрмыстық техника, жиһаз және басқалар).

Электрондық және электр жабдықтарының қалдықтары – жарамсыз немесе пайдаланудан шыққан электрондық және электрлік жабдықтар, және оның түйіндері, бөліктері, бөлшектері жататын қалдық түрі.

Тағамдық қалдықтар – өнеркәсіп тағамдарының қалдықтары, азық-түлікті тұтынушылардың қалдықтары құрайды.

Құрылыс қалдықтар - құрылыс ғимараттарын, құрылыстардың, өнеркәсіптік объектілердің, жолдардың, инженерлік және басқа да коммуникацияларды жөндеу, бұзу, бөлшектеу, қайта құрастыруда туындайтын қалдықтар.

Қатты тұрмыстық қалдықтар - қатты формадағы коммуналдық қалдықтар.

БАҒДАРЛАМА ТӨЛҚҰЖАТЫ

Атауы	Тасқала ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесінің Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы
Жұмыстың негіздемесі	Қазақстан Республикасы Экологиялық кодекс 2 қаңтар 2021 жылғы № 400-VI ҚРЗ
Бағдарлама жұмысына жауапты мемлекеттік мекеме	"Тасқала ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" ММ
Негізгі әзірлеуші	"ЭКО – ӨНДІРІС" мүгедектер ұйымы" қоғамдық бірлестігі"
Бағдарлама мақсаты	Қазақстан Республикасының экологиялық заңдарының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Тасқала ауданының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау әрі тасымалдау қызметінің сапасын арттыру
Бағдарлама тапсырмалары	<ol style="list-style-type: none"> 1) Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметімен аудан халқын түгел қамтамасыз ету және қалдықтарды жинау, тасымалдау жүйесін әлі де жетілдіру; 2) Қалдықтарды бөліп жинау жүйесін дамыту; 3) Коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін жетілдіру, оның ішінде ерекше қалдықтарды (тағамдық, құрылыс және ірі габаритті қалдықтар, электрондық және электрлік жабдықтардың қалдықтары); 4) Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орындарға көмуді қамтамасыз ету; 5) Коммуналдық қызмет туралы өтініші бар барлық тұрғындарды ақпаратпен қамту және осы саладағы барлық мүдделі тараптардың өзара әрекет ету қызметін жетілдіру.
Күтілетін нәтижелері	<ul style="list-style-type: none"> • коммуналдық қалдықтарды басқару аясындағы көрсетілетін қызметтің сапасын арттыру; • коммуналдық қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу, бөлек жинау жұмыстарының көлемін көбейту; • коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға жағымсыз ықпалы барынша азайтылды; • Тасқала ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мақсатты көрсеткіштерін жақсарту.
Кезең	2024 – 2028 қ.
Қаржыландыру көлемі	Тасқала аудандағы коммуналдық қалдықтармен жұмыс жасау іс-шараларын қаржыландыру көлемі тиісті уақыт аралығында жергілікті атқарушы органдарға арналған бюджет қаражатының есебінен жүзеге асады.

Бағдарламаны орындаушы лар

Батыс-Қазақстандық облысының әкімдігі; Мәслихат
;
Қоғамдық кеңес; коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау, қалпына келтіру көму субъектілері; мемлекеттік мекемелер; әлеуметтік объектілер; заңды тұлғалар; жеке тұлғалар кәсіпкерлер; ҮЕҰ; тұрғындар және басқа мүдделі тұлғалар.

1. КІРІСПЕ

Қалдықтарды бақылау бағдарламасы "Тасқала аудандық тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" ММ үшін " Мүгедектер ұйымы ЭКО-ӨНДІРІС" қоғамдық бірлестігі әзірлеген.

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы – бұл мақсатты көрсеткіштерге бағытталған, коммуналдық қалдықтарды басқару ісіне ағымдағы талдау жасайтын және кешенді іс шараларға арналған стратегиялық құжат.

Бұл Бағдарламаны әзірлеуді Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің (бұдан әрі - ЭК ҚР) 365 бабына сәйкес аудандардың, қалалардың және облыстық, республикалық мәндегі қалалардың жергілікті атқарушы органдары (бұдан - органдар - ЖАО) ұйымдастырады. Бағдарлама жергілікті өкілетті орган арқылы бекітіледі. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Экологиялық Кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына сәйкес аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты өз құзыреті шегінде коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламаларын бекіту арқылы жүзеге асырады. .

Бұл бағдарламаны жасау барысында ҚР Экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес Тасқала ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқару жағдайлары бойынша сараптама жасалып, коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша мәселелер мен келешектегі дамыту жолдары қарастырылды .

Бағдарлама ұлттық стратегиялық басымдылықтарды, тұжырымдамалық құжаттарды , сондай-ақ халықаралық тәжірибені ескере отырып дайындалды.

Бағдарлама өндіріс және тұтыну қалдықтарымен жұмыс істеу саласында қолданылатын нормативтік актілер негізінде әзірленген:

-ҚР 02.01.2021ж. № 400-VI Экологиялық кодексі;

- "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу ережесін бекіту туралы" ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 09 жылғы 2021 тамыздағы № 318 бұйрығы;

- "Қалдықтар жіктеуішін бекіту туралы" ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 06 жылғы 2021 тамыздағы № 314 бұйрығы;

- "Қалдықтарды жинау лимиттерін және қалдықтарды көму лимиттерін есептеу әдістемесін бекіту туралы" ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 22 маусымдағы № 206 бұйрығы.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінде айқындалған мағынадағы негізгі ұғымдар:

1) жоспарлы кезең - Бағдарлама әзірленген кезең 3 жылдан аспайды;

2) қалдықтардың басым түрлері - қалдықтардың түрлері, жоспарлы кезең шеңберінде қалпына келтіру үлесін ұлғайту

Бағдарлама ұзақтығы 2024-2028 жылдар.

2. ӨНДІР ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР

Тасқала ауданы Қазақстанның Батыс Қазақстан облысында орналасқан. Бұрын Каменский ауданы деп аталатын. Координаттары 50.793064, 49.908789

Ауданның әкімшілік орталығы - Тасқала ауылы (Тасқала орталығынан облыс орталығына дейінгі

қашықтық - 88 км. Аудан халқы 16 269 адамды құрайды (2024 жылдың басына)

9 ауылдық округ ауданында:

- Ақтау ауылдық округі
- Тасқала ауылдық округі
- Достық ауылдық округі
- Мерей ауылдық округі
- Амангелді ауылдық округі
- Чижа ауылдық округі
- Қазақстан ауылдық округі
- Мерекен ауылдық округі
- Қосшы ауылдық округі 28 кент:

Айнабұлақ (Батыс Қазақстан облысы)

• Аққайнар (Батыс Қазақстан облысы)

• Аққұтыр (Ақтау ауылдық округі)

• Ақтау (Тасқала ауданы)

• Алмалы (Тасқала ауданы)

• Амангелді (Тасқала ауданы)

• Атамекен (Тасқала ауданы)

• Бастау (Батыс Қазақстан облысы)

• Бірлік (Тасқала ауданы)

• Достық (Тасқала ауданы)

• Еменжар

• Жігер (Тасқала ауданы)

• Қалмақ (Тасқала ауданы)

- Қалмақшабын
- Қараой (Батыс Қазақстан облысы)
- Кенжайлау
- Қисықсай
- Қызылбас
- Мерей (Батыс Қазақстан облысы)
- Мереке (Тасқала ауданы)
- Өркен (Тасқала ауданы)
- Оян (Батыс Қазақстан облысы)
- Талдыбұлақ (Тасқала ауданы)
- Тасқала
- Тоғайлы (Батыс Қазақстан облысы)
- Чижа-1
- Чижа-2
- Ынтымақ (Тасқала ауданы)

1-сурет. Ауданның орналасуының ахуалдық схемасы

2.1. Қолданыстағы ұлттық стратегиялық құжаттарға, аумақты дамыту жоспарларына енгізілген коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шаралар.

ҚР-ның қалдықтарды басқару саласындағы саясаты ҚР-ның "жасыл" экономикаға көшуі жөніндегі тұжырымдамамен айқындалады. (2013) және "Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасымен (2021)

Стратегиялық құжаттар қалдықтарды әкетумен қамту, бөлек жинауды енгізу, кәдеге жарату және қайта өңдеу үлесін ұлғайту және тиісінше полигондарда көмілетін қалдықтар көлемін азайту қажеттілігін белгілейді.

2-кесте.

ҚР "жасыл" экономикаға көшуі жөніндегі тұжырымдаманың және "Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасының мақсаттары мен нысаналы көрсеткіштері

Көрсеткіштің атауы	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2050	Дереккөз
Қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдаумен халықты қамту						100%		СЭҚ
Қоқысты санитарлық сақтау						95%		СЭҚ
Қайта өңделген Қалдықтардың үлесі						40%	50%	СЭҚ

Елді мекендерді қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту:								
- астаналар, республикалық,								
облыстық және	40,0	50,0	60,0	70,0	80,0			

аудандық маңызы								
бар қалалар (88)								
- кенттер (241)								
- ауылдар, шаруашылық және басқа								ЖАО
қоныстар (2253)								
- фракциялар бойынша								
- қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлеріне (медициналық және құрамында сынап бар), электрондық және тұрмыстық техникалық	50,0	55,0	60,0	70,0	80,0			
Қалдықтардың қауіпті түрлерінің фракциясы бойынша, бөлек жинау бойынша инфрақұрылымын құру:	21,0	24,0	27,0	30,0	34,0			
- фракцияла								

р бойынша бөлек								
жинауға арналған контейнерлерді								ТҮК
орнату	38,0	40,0	42,0	44,0	46,0			
- қауіпті компоненттерді бөлек								
жинауға арналған контейнерлерді	2,0	5,0	5,0	7,0	10,0			
орнату								
- қайталама шикізатты қабылдау пункттерін құру	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0			

"Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасында бөлек жиынмен қамту бойынша нысаналы көрсеткіште Тасқала ауданы жоқ. Бірақ аудан үшін осындай көрсеткіштерді ҚР басқа облыстарына ұқсас белгілеу қалдықтарды басқару жүйесін дамыту үшін оң әсерін тигізеді. Осы Бағдарламаның 5-бөлімінде Тасқала ауданы бойынша нысаналы көрсеткіштер ұсынылған.

Батыс Қазақстан облысын 2021-2025 жылдарға арналған даму жоспарында (Батыс Қазақстан облыстық мәслихат сессиясының 2022 жылғы 14 желтоқсандағы № 16-3 шешімімен бекітілген өзгерістермен):

Нысаналы индикаторлар:

- Халықтың экологиялық өмір сүру сапасына қанағаттану деңгейі;
- Балық ресурстарының табиғи популяциясын ұлғайту;
- Қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесі, оның ішінде: ҚТҚ (пайда болу көлемінен), агроөнеркәсіптік кешен қалдықтары (өткен жылмен салыстырғанда), қауіпті медициналық қалдықтар (жиналған көлемнен);

•Суару кезінде су ысырабын қысқарту: қайта жаңартылатын каналдардың ұзындығы;

•Өнеркәсіпте таза су алу көлемінің төмендеуі;

•Орман көмкерген алқаптың ұлғаюуы/кеңеюі, оның ішінде тұқымдылар мен отырғызу аймақтары бөлінісінде нормативтік жерсінуді қамтамасыз ете отырып, ағаш отырғызу есебінен;

•Экологиялық ақпараттық науқанмен қамтылған азаматтардың саны.

3. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

3.1. Өңірдегі коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жай-күйін бағалау Тасқала ауданының халқы 16 269 адамды құрайды, соңғы 2 жылда халықтың жыл сайынғы өсімі - шамамен 1-2%.

2-кесте

№	Аудандар атауы	Халықтың барлығы	АЕМ мәртебесі	Аулалар саны	Отбасылар саны
Барлығы		16269	0	4469	4767
1	Ақтау ауылдық округ	1064	0	279	279
	Ақтау	981	Ауыл	247	247
	Ақкүтір	48	Ауыл	13	13
	Қара ой	17	Ауыл	11	11
	Қызылбас	18	Ауыл	8	8
2	Амангельді ауылдық округ	1251	0	355	417
	Амангелді	1077	Ауыл	309	358
	1-Чижа	174	Ауыл	46	59
3	Достық ауылдық округ	744	0	221	235
	Достық	534	Ауыл	158	169
	Бастау	77	Ауыл	27	29
	Ынтымак	133	Ауыл	36	37
4	Косци ауылдық округ	649	0	145	172
	Оян	555	Ауыл	125	149
	Кенжайлау	94	Ауыл	20	23
5	Мерей ауылдық округ	1691	0	381	367
	Мерей	997	Ауыл	224	220
	Аққайнар	42	Ауыл	16	13
	Оркен	90	Ауыл	19	16
	Тогайлы	233	Ауыл	51	50
	Айнабулак	329	Ауыл	71	68
6	Мереке ауылдық округ	619	0	193	215
	Мереке	568	Ауыл	178	199
	Калмак	51	Ауыл	15	16
7	Қазақстан ауылдық округ	1137	0	243	296
	Атамекен	1012	Ауыл	196	249

	Алмалы	52	Ауыл	10	11
	Калмакшабн	65	Ауыл	28	28
	Кисықсай	8	Ауыл	9	8
8	Чижа ауылдық округ	1105	0	323	376
	Чижа	1054	Ауыл	299	351
	Талдыбулак	27	Ауыл	14	14
	Еменжар	24	Ауыл	10	11
9	Таскала ауылдық округ	8009	0	2329	2410
	Таскала	7663	Ауыл	2227	2301
	Жигер	31	Ауыл	92	15
	Бирлик	315	Ауыл	10	94

ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің (бұдан әрі - ҚР МЭГжӨБ) деректеріне сәйкес Қазақстанда жыл сайын 4,5-5 млн. қатты тұрмыстық қалдықтар (бұдан әрі - ҚТҚ) түзіледі. Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша коммуналдық қалдықтарды жинау мен әкету жыл сайын 3,5-4,0 млн. тоннаны құрайды.

ҚР ЭБЖМ деректеріне сәйкес 2021 жылы бүкіл республика бойынша халықтың 82%, Батыс Қазақстан облысы бойынша - 74,8% ТҚҚ жинау және шығару қызметтерімен қамтамасыз етілген.

Ауданда орта есеппен жылына 1,8 мың тонна коммуналдық қалдықтар түзіледі (2-кесте).

3-кесте.

Қазақстан Республикасы, Батыс Қазақстан облысы және Тасқала ауданы бойынша 2021-2023 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды/ҚТҚ жинау (түзу), қайта өңдеу және көму

№	Аты	Өлшем бірлігі	Жылдар		
			2021	2022	2023
1	Жинақ (Білім)2				
1.1	Қазақстан Республикасы	тыс.тон н	3 674,025	3 441,600	4 006,400
1.2	Батыс Қазақстан облысы	тыс.тон н	162,908	181,151	181,153
1.3	Тасқала ауданы	тыс.тон н	2,898	2,99	3,0
2	Қайта өңдеу				
2.1	Қазақстан Республикасы	%	14,9	18,6	21,1
2.2	Батыс Қазақстан облысы	%	10,0	10,0	10,7
2.3	Тасқала ауданы	%	1,20	2,40	3,60

2.4		%	10,1	9,5	7,2
3	Қалдықты көму				
3.1	Батыс Қазақстан облысы	тыс.тон н	160,090	183,120	169,064
3.2	Тасқала ауданы	тыс.тон н	8,1	8,1	8,11

Тасқала ауданында коммуналдық қалдықтардың пайда болу көздері - жеке үй шаруашылықтары, кеңсе ғимараттары, коммерциялық кәсіпорындар, өнеркәсіптік кәсіпорындар және қоғамдық ұйымдар, балабақшалар, мектептер, ауруханалар, ауыл шаруашылығы субъектілері, сауда мекемелері, базарлар мен базарлар және коммуналдық қалдықтардың пайда болу басқа да орындары.

Қалдықтардың түзілуінің негізгі үлесі үй шаруашылықтарының қалдықтарына тиесілі (83,8%), 15,3% - өндіріс қалдықтары (тұрмыстық қалдықтарға теңестірілгендер), 0,8% - көшелерден жиналған қоқыс, 0,1% - нарықтық қалдықтар.

Пайда болған коммуналдық қалдықтардың 93% -дан астамы ҚТҚ полигондарында көміледі.

3.2.1. Жинақтау және бөлек жинау, әкетумен қамту

ҚР ЭБЖМ деректеріне сәйкес 2022 жылы бүкіл республика бойынша халықтың 82% -ы, Батыс Қазақстан облысы бойынша 75% -ы ҚТҚ жинау және шығару қызметтерімен қамтамасыз етілген.

4-кесте. Тасқала ауданындағы контейнерлік алаңдар мен контейнерлер бойынша ақпарат

Аты	Саны
Контейнер алаңдары	70
кейбіреулері жөндеуді қажет етеді	10
Контейнерлер	7
кейбіреулері жаңартуды қажет етеді	7
Қолданылатын ыдыстардың түрі	стандартты 0,75 м өлшемді металл ыдыстар ³

1. 2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша

2. "Қазақстан Республикасындағы коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу туралы" статистикалық бюллетеньдер, 2021, 2022, 2023

3. "Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау" статистикалық жинағы 2019-2022 ж.ж., 109-жол, "2022 жылға арналған ҚТҚ бойынша ақпарат" ҚР МжӨБ жиынтық кестесінде берілген 2021 жылғы деректерді қоспағанда

4. "Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау" статистикалық жинағы 2019-2022 ж.ж., 109-жол, "2022 жылға арналған ҚТҚ бойынша ақпарат" ҚР МжӨБ жиынтық кестесінде берілген 2021 жылғы деректерді қоспағанда

5. Тасқала ауданы бойынша қайта өңдеу бойынша деректер есептеу әдісімен берілген

ҚТҚ қажетті контейнерлерінің есептік саны бойынша деректер 1-қосымшада жазылған. Қазіргі 70 дананың 17-сі жаңартуды талап етеді. Қажетті контейнерлердің есептік саны - 84 дана. Қосымша 14 контейнер сатып алып, 17 дана жаңарту қажет.

Тасқала ауданында коммуналдық қалдықтарды жинау және жинау екі жолмен жүзеге асырылады:

-контейнерлерде

-контейнерсіз (ыдыссыз) әдіспен - аумақты аралау және кесте бойынша белгіленген орындарда орналастырылатын пакеттердегі/қаптардағы қалдықтарды жинау жолымен. Контейнерсіз әкету жеке секторда жүзеге асырылады. ҚТҚ шығарумен "НҰР" ТК айналысады. Ауданда қалдықтарды бөлек жинау енгізілмеген. Базада пластикті, қағазды және картонды қолмен сұрыптайды, оларды престейді және одан әрі қайталама шикізатты қабылдау жөніндегі компанияларға тапсырады. Сынап шамдарын жинау үшін 2 нүкте ғана бар. Кейбір БК жөндеуді талап етеді, өйткені қоршаулар, қатты жабын жоқ, контейнерлер ескірген, ұсақталған және ауыстыруды талап етеді.

БК айналасында құрылыс қалдықтарын, ірі көлемді қалдықтарды (бұдан әрі - МКК), электрондық және электр жабдықтары қалдықтарын (бұдан әрі - ЭЭЭО) рұқсатсыз жинау байқалады.

КК айналасында қалдықтарды рұқсатсыз жинау ауданның кең тараған проблемасы болып табылады, ауданның сыртқы түрін едәуір нашарлатады және халықтың шағымдарының негізгі себебі болып табылады.

Бөлек жиналған қалдықтарды қоспағанда, контейнерлік алаңдардан шығарылған барлық коммуналдық қалдықтар ҚТҚ полигонында сұрыптаусыз көміледі, бұл ҚР СК талаптарына сәйкес келмейді. Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жарату үлесін ұлғайту қажет.

"Қазақстан Ғарыш Сапары" ҰК "АҚ спутниктері 2023 жылы БҚО-да 259-дан астам стихиялық қоқыс тастайтын жерді тіркеді. Табиғи үйінділердің пайда болуының негізгі себебі ҚТҚ шығару бойынша жеке және заңды тұлғалардың толық қамтылмауы, құрылыс қалдықтарын көмуге тыйым салу және құрылыс қалдықтарын жинаудың ұйымдастырылған орындарының болмауы, ЖӘҰ қызметіне мониторингтің болмауы және өзге де факторлар болып табылады.

Рұқсат етілмеген үйінділерді анықтау бойынша жұмысты жалғастыру, қалдықтардың көлемі бойынша деректер және басқа да деректер жинау және барлық стихиялық үйінділерді жою қажет. 2022 жылғы 15 желтоқсандағы "жасыл" экономикаға көшу жөніндегі кеңес отырысының қорытындысы бойынша әкімдіктерге 2023 жылғы 1 маусымға дейін барлық рұқсат етілмеген қоқыс тастайтын жерлерді жою және полигондарды экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келтіру жұмыстарын жеделдету тапсырылды.

3.2.2. Тасымалдау

Ұлттық статистика бюросының деректеріне сәйкес 2023 жылы Батыс Қазақстан облысындағы

коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі кәсіпорындар саны қалдықтарды жинау, сұрыптау және қайта өңдеу жөніндегі 24 кәсіпорынды құрайды.

Тұрғындардан коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару бойынша негізгі кәсіпкерлік субъектілері "НҰР" ТК болып табылады. Компанияда Газ-53 қоқыс тасығышы бар, 2 дана. Машина асы. Сәйкесінше, мұндай техникамен сапалы қызмет көрсетуге мүмкіндік жоқ. Бағдарламада қоқыс тасығыштарды сатып алу көзделген (4-5 бірлік).

ҚР СК сәйкес ҚТҚ жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын компаниялар ҚР ЭБЖМжӨБ қызметінің басталғаны туралы хабарлама беруі тиіс.

3.2.3. Сұрыптау және өңдеу

Аудан облыс орталықтарынан алыс орналасқандықтан, халықтың қайталама шикізатты қабылдау пункттері жоқ. Негізінен кент тұрғындары осы қалдықтарды өз бетінше пайдаланып, үй пештерінде кәдеге жаратады.

Бөлек жиналған пластик, қағаз бен картон және макулатура сұрыпталмайды.

Тасқала ауданының аумағын дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған - 2025 жылға дейінгі бекітілген бағдарламасына сәйкес басым мақсаттардың бірі 2.2-мақсат: "Елді мекендерді санитарлық тазалау және ҚТҚ полигондарын жайластыру" жоспарланып отырған тұрғын үй- коммуналдық шаруашылық инфрақұрылымын жаңғырту болып табылады.

Бүгінгі күні қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жарату үлесін ұлғайту қажеттілігі бар. Ол үшін қоқыс түрлеріне арналған бөлек контейнерлер орнату қажет. Кәсіпкерлерді тарту қалдықтарды қайта өңдеумен және қайталама пайдаланумен айналысады.

3.2.4. Көму

Тасқала ауданында коммуналдық қалдықтарды басқарудың басым тәсілі оларды ҚТҚ

полигонында көму болып табылады. Ауданда 28 кентте 20 қоқыс үйіндісі және Мерей селосы мен Тасқала селосында 2 қауіпті қалдықтар полигоны бар. Жанбайтын паста тәрізді мұнай өнімдерінің қалдықтарына арналған бір жер учаскесі, улы химикаттарды сақтауға арналған сыйымдылықтары бар жерасты құрылыс объектілеріне қызмет көрсетуге арналған екінші жер учаскесі. Жер учаскелеріне актілер қоса беріледі.

Қазіргі 20 қоқыс үйіндісі қазіргі экологиялық және санитарлық талаптар мен нормаларға (1%) сәйкес келмейді, эмиссияларға рұқсаты жоқ.

Батыс Қазақстан облысы бойынша полигон (күл-қоқыс орындары) бойынша мәлімет.

5-кесте

№	Елді мекен атауы	Елді мекендердің саны, дана	Соның ішінде:		Полигон, күлқоқыс орындарының саны, дана	Соның ішінде:	
			Ауылдық округтер саны	А/о елді мекендерінің саны		Жер актілері бары	Жер актілері жоғы
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тасқала ауданы	28	9	28	20 (күлқоқыс орындары)	20	-
			Тасқала а/о	Тасқала, Жігер(Красненькое), Бірлік(Кузнецово).	Тасқала(2 күлқоқыс орны бар), Жігер(Красненькое), Бірлік(Кузнецово).		
			Ақтау а/о	Ақтау, Беленькое, Қызылбас, Черная падина.	Ақтау		
			Амангелді а/о	Амангелді, Чижа-1.	Амангелді		
			Достық а/о	Достық(Семиглавый Мар), Бастау(Вавилино), Ынтымақ(Крутая).	Достық(Семиглавый Мар), Бастау(Вавилино), Ынтымақ(Крутая).		
			Қазақстан а/о	Атамекен, Қалмакшабын, Алмалы(Кирово), Қисықсай.	Атамекен		
			Қосшы а/о	Оян, Кеңжайлау(Чебаково).	Оян, Кеңжайлау(Чебаково).		
			Мерей а/о	Мерей(Логашкино), Аққайнар(Астраханкино), Өркен(Белугино), Айнабұлақ(Мерей(Логашкино), Аққайнар(Астраханкино), Өркен(Белугино), Айнабұлақ(

			Родники), Тоғайлы(Джемшин),	Родники), Тоғайлы(Джемшин)		
		Мереке а/о	Мереке, Қалмақ.	Мереке, Қалмақ		
		Шежін а/о	Чижа-2, Талдыбұлақ , Ермольчево .	Чижа-2		

Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау үшін Тасқала ауылдық округі әкімінің шешімімен 4 га жер телімі бөлінді. Полигон ҚТҚ жинауға және оқшаулауға арналған және қоршаған ортаны қорғауды және халықтың эпидемиологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. ҚТҚ полигоны

тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, сауда және қоғамдық тамақтану кәсіпорындарынан, көше және бақ-саябақ сметасынан, құрылыс қоқыстарынан және уытты және радиоактивті қасиеттері

жоқ қатты инертті өнеркәсіптік қалдықтардың кейбір түрлерінен көздейді.

қалдықтарды қабылдауды

Полигонды пайдалану кезіндегі негізгі технологиялық операциялар.

Полигонды пайдалану кезіндегі негізгі технологиялық операциялар.

ҚТҚ жинау кезіндегі негізгі технологиялық процестер жергілікті жағдайларды ескере отырып

қабылданған. Төсеу технологиясы өндірістік-шаруашылық қызмет алудан пайда болған карьерге соқтығыстыру әдісімен қабылданған.

үшін топырақты қазып

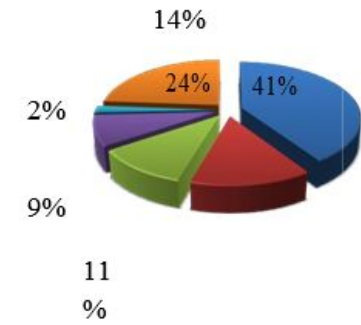
Қуаттылығы аз Тасқала ауданының полигоны ҚТҚ-ны жылына 30 мың м3 дейін қабылдауды көздейді. Ор сызбасы ұсынылатын қуаттылығы аз полигондарда оқшаулау ор пайда болған кезде алынған топырақпен бульдозермен жүргізіледі.

Полигонда қалдықтарды қабылдаудың мынадай рәсімдері сақталуы тиіс:

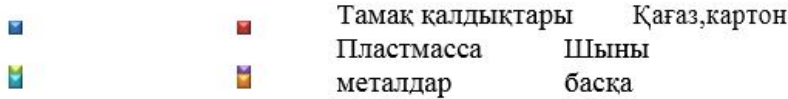
- қалдықтарға құжаттаманы тексеру;
- кіре берісте және орналастыру орнында қалдықтарды көзбен шолып қарау;
- қалдықтардың шығу тегін, жеткізу күнін, оларды өндірушіні немесе қалдықтарды жинаушыны сәйкестендіруді көрсете отырып, қалдықтардың саны мен орналасу сипаттамаларын есепке алуды жүргізу;

•полигонға радиоактивті заттардың түсуін болдырмау үшін қалдықтардың әрбір партиясына дозиметрлік бақылау жүргізу қажет.

14%

Қазіргі таңда облыста қатты тұрмыстық қалдықтардың тағамдық үлесін өңдеу бойынша тәжірибелер мен қуаттар жоқ. Осыған байланысты барлық биологиялық ыдырайтын қалдықтар, соның ішінде тамақ қалдықтары, көше сыпыру және қатты қалдықтардың бөлігі ретінде бау-бақша қалдықтары полигондарда аяқталады. Полигондағы газ, соның ішінде биологиялық ыдырайтын қалдықтардың ыдырауы кезінде пайда болатын тұтанғыш метан, полигондарда өрт пен жарылысқа әкелуі мүмкін.

Сурет 3. Қатты тұрмыстық қалдықтардың морфологиялық құрамы
 7 «Жасыл технологиялар және инвестициялық жобалардың халықаралық орталығы» КЕАҚ зерттеулер- тұрмыстық қалдықтарды өңдеудің оңтайлы жүйесі, 2022

4. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ ПАЙДА БОЛУ ЖӘНЕ ЖИНАҚТАЛУ НОРМАЛАРЫ ЖӘНЕ ТАРИФТЕР

2022 жылдың желтоқсанында Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың пайда болу және жинақталу нормалары бекітілді. Аталған құжатқа сәйкес, абаттандырылған үйлер мен абаттандырылмаған үйлер үшін білім беру нормасының орташа жылдық көрсеткіші 1 тұрғынға шаққанда 0,82 м³ құрайды.

Қазіргі уақытта Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының жаңа нормаларын анықтау бойынша зерттеу жүргізілуде.

6-кесте

Қосымша
 Тасқала аудандық аудандық
 мәслихат 2022 жылғы
 28 желтоқсандағы № 35-2

Тасқала ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары

№	Коммуналдық қалдықтар жинақталатын объектілерінің түрлері	Есептік бірлік	Коммуналдық қалдықтардың жиналған жылдық шамасы, м ³
1.	Жайлы және жайлы емес үйлер	1 тұрғын	0,82
2.	Жатақханалар, интернаттар, балалар үйлері, қарттар үйлері және сол сияқтылар	1 орын	1,15

3.	Қонақ үйлер, санаторийлер, демалыс үйлері	1 орын	1,16
4.	Балабақшалар, бөбекжай және басқа да мектепке дейінгі мекемелер	1 орын	0,46
5.	Мекемелер, ұйымдар, офистер, кеңселер, банктер, байланыс бөлімшелері	1 қызметкер	0,64
6.	Емханалар, медициналық орталықтар	1 келіп кету	0,04
7.	Ауруханалар, өзге де емдеу-сауықтыру мекемелері	1 төсек-орын	2,10
8.	Мектептер және өзге де оқу орындары	1 оқушы	0,14
9.	Мейрамханалар, дәмханалар, басқада көңіл көтеретін ғимараттар және қоғамдық тамақтану мекемелері	1 отыратын орын	1,20
10.	Театрлар, кинотеатрлар, концерт залдары, түнгі клубтар, ойын автоматтарының залы, интернет- кафелер, компьютерлік клубтар	1 отыратын орын	0,21
11.	Мұражайлар, көрмелер	Жалпы алаңы	0,3

		1 м2	
12.	Стадиондар, спорт алаңдары	Жоба бойынша 1 орын	0,26
13.	Спорт, би және ойын залдары	Жалпы алаңы 1 м2	0,21
14.	Азық-түлік, өнеркәсіптік тауар дүкендері, аралас дүкендер	Сауда алаңы 1 м2	0,80
15.	Базарлар, сауда павильондары, дүңгіршектер, сөрелер	Сауда алаңы 1 м2	0,80
16.	Тұрмыстық қызмет көрсету үйі: халыққа қызмет көрсету	Жалпы алаңы 1 м2	0,13
17.	Вокзалдар, автовокзалдар, әуежайлар	Жалпы алаңы 1 м2	0,41
18.	Дәріханалар	Сауда алаңы 1 м2	0,45

19.	Автотұрақтар, автомобильді жуу орындары, АЖС	1 машина- орын	0,15
20.	Автомобиль шеберханалары	1 жұмысшы	2,5
21.	Гараж кооперативтері, гараждар, паркингтер	1 гаражға	0,15
22.	Шаштараздар, косметикалық салондар	1 жұмыс орны	0,23
23.	Кір жуатын орындар, химиялық тазалау орындары, тұрмыстық техниканы жөндеу орындары, тігін ательесі	Жалпы алаңы 1 м2	0,15
24.	Зергерлік, аяқ киімді, сағаттарды жөндеу шеберханалары	Жалпы алаңы 1 м2	0,02
25.	Кішігірім жөндеу және қызмет көрсету орындары (кілттер жасау және сол сияқтылар)	1 жұмыс орны	0,15
26.	Моншалар, сауналар	Жалпы алаңы 1 м2	0,28

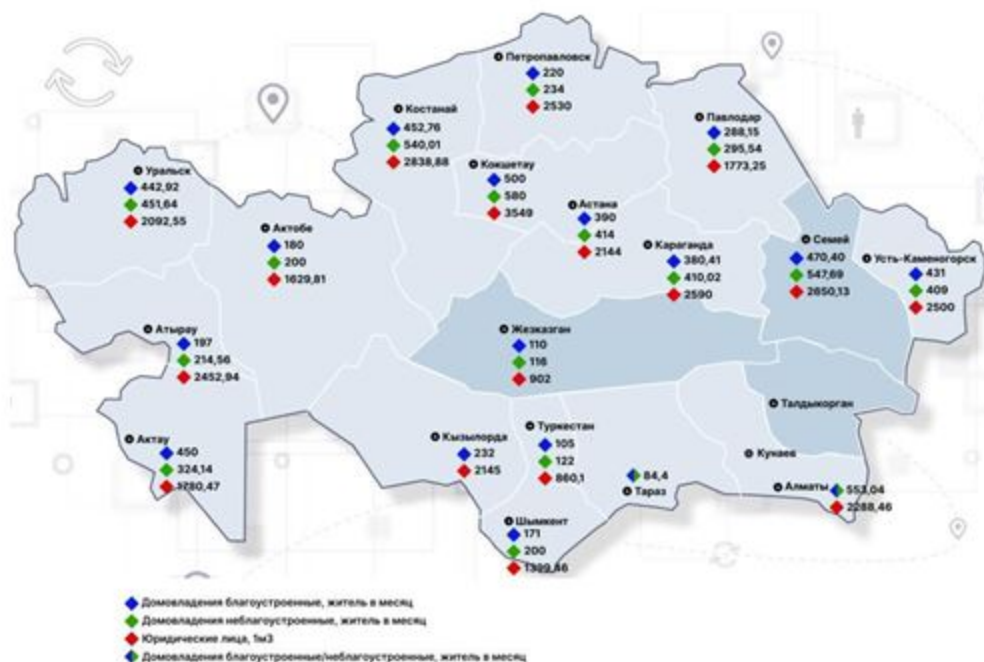
7-кесте

Батыс Қазақстан облысы Тасқала ауданы бойынша тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму үшін халық үшін тарифтер

Қосымша Тасқала аудандық
аудандық мәслихат
2023 жылғы 31 наурыздағы № 1-1

№	Аты	Есеп бірлігі	теңге (қосымша күн салығынсыз)
1.	Үй шаруашылықтары жақсы жабдықталған	бір тұрғынға (айына)	273,03
2.	Үй шаруашылықтары жабдықталмаған	бір тұрғынға (айына)	273,03
3.	Бірлікке жылдық тариф (көлем)	1 м ³	3995,6

Бүгінгі күні көптеген қалаларда (Семей, Өскемен, Орал, Көкшетау және Қостанай) жаңа тарифтер бекітілді. Жалпы Қазақстан бойынша тариф 84 теңгеден 550 теңгеге дейін өзгереді (2- сурет). Ең жоғары тарифтер Алматы (553 теңге) және Көкшетау (500 теңге) қалаларында.

4-сурет. Қазақстан Республикасында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму бойынша қолданыстағы тарифтер, теңге

Тариф қалдықтарды жинау, тасымалдау және көму саласындағы кәсіпорындарды қаржыландырудың жалғыз көзі болып табылады. Коммуналдық қызметтер жыл сайын қымбаттауда, арнайы техника, жинақтауыштар мен отын бағасы айтарлықтай өсуде, бірақ көптеген өңірлерде қалдықтарды жинау, шығару және көму тарифі көп жылдар бойы өзгерген жоқ. Сонымен қатар, аудан тұрғындары да жыл сайын артып келеді. Осыған байланысты, экономикалық негізделген тарифті белгілеу Тасқала ауданында қалдықтарды басқару жүйесін дамыту үшін аса маңызды және өзекті болып табылады. Сондай-ақ абоненттік берешек проблемасы да бар. Қамтылғаннан

халықтың тек 60% -ы ғана қызмет ақысын төлейді. Өйткені, қоқыс шығаратын компаниялардың (бұдан әрі - ШҚҰ) өкілдерінің ақпараты бойынша ҚТҚ жинау және шығару қызметтеріне ақы төлеу бойынша берешек шамамен 40% -ды құрайды.

Аталған мәселені пысықтау үшін 2021 жылдан бастап ҚР СК сәйкес ЖАО құзыретіне коммуналдық қалдықтарды жинау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында халықты тіркеу туралы мәліметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ету кіреді. Осылайша, ТҚҚ жинауды және шығаруды жүзеге асыратын субъектілерге өз қызметтері үшін шоттарды дұрыс қою үшін халықты тіркеу туралы мәліметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ету қажет.

ҚР СК сәйкес тұрғын үйлерде тұратын жеке тұлғалар жария шарттар негізінде орталықтандырылған жүйені пайдалануға және бекітілген тарифтерге сәйкес

қызметтерді төлеуге міндетті. Алайда бұл норма ішінара орындалады. Жеке үйлердің тұрғындары жеке келісімшарттар жасасуды жөн көреді. Бәлкім, халықтың кейбір бөлігі жария шарттың бар екенін білмейтін шығар.

Кәсіпорындардың ТҚҚ жинағаны және шығарғаны үшін қызметтерге ақы төлеу үшін жеке шарттар жасасуы тиімсіз, бұл ЖӘУ, жұмыс орындары, жалақы және т.б. үшін қосымша шығыстарға әкеп соғады. Сондықтан ТҚҚ жинауға және шығаруға жеке шарттар жасасу практикасын қайта қарап, жария шарт жасасуға көшу қажет. ЖАО мен ЖАО көпшілік келісімшартты өз сайттарында жариялап, халықты хабардар ету бойынша жұмыс жүргізуі қажет.

4.2. Қалдықтармен ағымдағы жағдайдың сандық және сапалық көрсеткіштері

Қоқыстың пайда болуын және өз бетінше шығарылуын есепке алудың болмауына байланысты тұрғындардың пластикалық қалдықтар, шыны ыдыстар және басқа қалдықтар сияқты даналық бұйымдардың көлемін анықтауы мүмкін емес. Халықтың дара бұйымдар қалдықтарының түзілуін есепке алуды жүргізбейтінін ескере отырып, Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу кезінде мұндай қалдықтардың сандық және сапалық көрсеткіштері ескерілмейді. Сонымен қатар, ауылдық округ тұрғындарына сауалнама жүргізу барысында тұрғындардың үлесіне қалдықтарды кәдеге жаратудың түрлері мен тәсілдері анықталды. Бұл деректер осы Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттерін айқындау кезінде пайдаланылатын болады. Елді мекендердің тұрғындары күл мен көңнің шамамен пайда болу көлемін көрсетеді. Бұл ретте мұндай қалдықтардың 50% астамы тұрмыста тыңайтқыш, тұрмыстық пештерде қатты отын және т.б. түрінде пайдаланылады.

4.3. Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау соңғы үш жыл

8-кесте

Тақала ауданының ҚТҚ полигонының өндіріс және тұтыну қалдықтарының тізбесі, сипаттамасы және салмағы

Дереккөздің атауы өндіріс қалдықтарының түзілуі (технологиялық процесс, жабдық, құрылымдық бөлімше)	Корпус, цех, учаске	Қалдықтың атауы*	Қалдықтың коды* (қауіптілік деңгейі)	Қалдықтардың пайда болуының жылдық мөлшерін ескере отырып ең жоғары жабдықты, технологиялық процестің жүктемесі, т		
				2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7
Негізгі өндіріс						

Жеке және заңды тұлғалардан қабылдау. Тасқала ауылы	Полигон	ҚТҚ	20 03 01	8700	8700	8700
---	---------	-----	----------	------	------	------

Құрамында сынабы бар қалдықтар туралы мәліметтер Құрамында сынап барлар қалдықтар

Аудандық әкімшіліктің ақпараты бойынша бүгінгі күні құрамында ҚСБҚ бар қалдықтар

ауданда жиналған және тасымалданбаған.

ҚСБҚ қалдықтарын жинау жүйесі шешілмегендіктен, тұрғындардың түсініктерінің жеткіліксіздігі мен талаптарды сақтамауының нәтижесінде бұл қалдықтар ҚТҚ салынатын контейнерлерге түсіп, экологиялық қауіп төндіріп тұр.

ҚР ЭК-нің талаптарына сай қалдықтарға өткен материалдар мен өнімдерді соның ішінде құрамында сынап бар қалдықтардың санатын ұлттық стандартқа сай белгілейді.

Әкімдік тұлғалардан ҚСБҚ жинау жүйелерін ұйымдастыру қажет. Шығындар арнайы мамандандырылған ұйымдардың қалауы бойынша жүргізіледі, арнайы контейнерлер орнату, құрамында сынабы бар қалдықтарды өңдеу және тасымалдау бюджет қаражаты есебінен қарастырылуы керек. Арнайы мамандандырылған ұйымдардың қалауы бойынша конкурс (тендер) өткізу қажет, таңдалған компанияда лицензия болуы және барлық заң талаптарына, ұлттық стандарттар талаптарына сәйкес болуы керек.

Электрлік және электрондық жабдықтардың қалдықтары

Электрлік және электрондық қалдықтарды басқару жүйесін қалыптастыру аудан бойынша

заңды және жеке тұлғаларда қарастырылмаған. (бұдан әрі - ЭЭЖҚ) тізбесі тұлғалар ауданда жоқ.

Жеке тұлғалардың ЭЭЖҚ арнайы ҚТҚ салатын контейнерлерге салуы дұрыс па, әрі қарай оны қоқыс тасымалдаушы ұйымдар ҚТҚ полигонына апарып сақтайды, нәтижесінде қоршаған ортаға үлкен зиян әкеледі. ЭЭЖҚ жинау жүйесі заңды тұлғалар арасында да жолға қойылмаған.

ЭЭЖҚ әсерінен полигонда коррозиялар және тотығу салдары болады және әртүрлі ауыр металдар топыраққа, топырақты су түседі сондықтан оларды ҚТҚ арналған полигонға көмуге тыйым салынған.

ҚР ЭК 365 бабына сәйкес құрамы қауіпті коммуналдық қалдықтар (ЭЭЖҚ, құрамында сынап барлар қалдықтар, батареялар, аккумуляторлар және басқа қауіпті компоненттер) бөлек жиналуы керек және қайта қалпына келтіруге арналған мамандандырылған кәсіпорындарға берілуі тиіс.

ЭЭЖҚ-ды жинау және өңдеу бойынша деректерді есепке алу жүйесі ауданда ретке келтірілмеген.

ТКШ мекемесінде ЭЭЖҚ жинау және қайта өңдеу деректері жоқ.

Сондықтан ЖАО ЭЭЖҚ жинау және қайта өңдеу жүйесін ұйымдастырып, тұрғындардың және заңды тұлғалардың ҚР. ЭК 365 бабының орындалу талаптарын қадағалау қажет.

Ірі габаритті қалдықтар

Тасқала ауданның аумағында ірі габаритті қалдықтар (бұдан әрі - ІГҚ) (тұрмыстық техника, жиһаз және т.б.) бөлек жиналмайды, өйткені оларды тасымалдайтын арнайы орындар жоқ. ІГҚ контейнерлік алаңдарға жеткізіліп, әрі қарай коммуналдық қалдықтар ҚТҚ арналған полигонға түседі.

Қазіргі уақытта ЖАО тарапынан таңдау (конкурс) бойынша жұмыстар жүргізіліп, компаниялар ІГҚ арнайы орындарға жеткізеді.

Құрылыс қалдықтары

Тұрғындардан шыққан құрылыс қалдықтары да ҚТҚ арналған жалпы ағынға жиналады,

және сол қолданыстағы полигонға сақталады.

Бастап 2021 жылдан бастап құрылыс қалдықтарын көмуге тыйым салынған. Сондықтан ҚР ЭК сәйкес физикалық тұлғалар, жүзеге асыратындар құрылыс немесе жөндеу жұмыстарынан, жылжымайтын объектілерден шыққан құрылыс қалдықтарын ЖАО ұйымдастырыған арнайы орындарға өздері жеткізуі керек.

Қазіргі уақытта ЖАО тарапынан таңдау (конкурс) бойынша жұмыстар жүргізіліп, компаниялар құрылыс қалдықтарын арнайы орындарға жеткізеді.

Тамақ қалдықтары

Халықтан шыққан тамақ қалдықтары да ҚТҚ арналған жалпы қолданыстағы полигонға

жиналады және сол жерге көміледі. Тамақ қалдықтарын бөлек жинауға арналған контейнерлер жоқ. 2021 жылдан бастап тамақ өнімдері қалдықтарын көмуге тыйым салынған.

Сондықтан тамақ қалдықтарын, биологиялық ыдырайтын коммуналдық қалдықтарды

бөлек жинау, сұрыптау, соның ішінде тамақ қалдықтарын тазарту (компостирования) арқылы қайта өңдеу жұмыстарын қолға алып, тұрғындардың тұрмыс қалдықтарын көмуіне жол бермеуді қадағалау аса қажет. .

4.3 Коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы ахуалды талдауға арналған қорытынды

Тасқала ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқару туралы ағымдағы жағдайларды талдай келе, қалдықтарды бөлек жинау, сұрыптау, қайта өңдеу және

коммуналдық қалдықтарды көму жұмыстарын жетілдіру қажет деген қорытынды жасалды.

Бағдарлама аясында коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру қажет және келесі проблемалық мәселелерді шешу ұсынылады:

1. Контейнерлік алаңдар санитарлық талаптарға сәйкес емес;
2. КА контейнерлермен қамтылмаған;
3. Тұрғындарды барлық жергілікті жерлерде қосалқы ресурстарды бөлек жинауға арналған контейнерлердің жетіспеушілігімен қамтамасыз ету;
4. Тұрғындарда қауіпті құрамдас бөліктерден тұратын коммуналдық қалдықтарды (ҚСБҚ, ЭЭЖҚ, медициналық) жинау жүйесінің болмауы;
5. Биологиялық ыдырайтын (тағамдық) қалдықтарды бөлек жинаудың болмауы;
6. Ірі габаритті құрылыс қалдықтарын жинау және тасымалдау жүйесінің болмауы;
7. Тұрғындардың қалдықтарды жинау жүйесінде мәдениетінің төмен болуы;
8. Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметіне халықтың қанағаттанбауы және көңілі толмауы;
9. Заңды тұлғалардың ҚТҚ шығаруды толық қамти алмауы. Заңды тұлғалардың ҚТҚ шығаруы үшін келісім шарт жасаудан бас тартуы;
10. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, өңдеу жұмыстарына төленетін тарифтің төмендігі;
11. Техника мен құрал- жабдықтардың жетіспеушілігі;
12. Қолданыстағы сұрыптау сызықтарының болмауы;
13. Қалдықтарды сұрыптамай көму;
14. Қалдықтарды қайта өңдеу жұмыстарының төмендігі (7-10%), сол уақыт аралығында қалдықтардың 93% ҚТҚ полигонына көмілуі;
15. Құрылыс және тағамдық қалдықтарды қайта өңдеудің болмауы;
16. ҚТҚ терең өңдеу қуаттылығының болмауы, полигонға көмілетін қалдықтар санын азайту жүргізілмейді;
17. ҚТҚ шығару қызметтері үшін жеке тұлғалармен есеп айырысудағы проблемалардың туындауы. МАО жергілікті тұрғындар саны туралы нақты мәліметтер жоқ;
18. Жеке тұлғалардан төлемдерді жинауға байланысты проблемалардың салдарынан МАО да дебиторлық берешек жыл сайын ұлғаяды;

4.4. Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті және әлсіз жақтарды, мүмкіндіктер мен қауіптерді талдау

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін объективті талдау үшін оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ қолда бар мүмкіндіктер мен қатерлерді нақты айқындау қажет.

Күшті және әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін талдау

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
☐ Халықты ҚТҚ әкету қызметтерімен қамту деңгейі; ☐ ЖАО-ның бизнеспен, ЖАО-мен, халықпен өзара іс-қимылы;	-ҚТҚ жинауға, әкетуге, қайта өңдеуге және көмуге арналған төмен тарифтер; -Тарифтер бойынша абоненттік берешек; -Био-ыдырайтын (тағамдық), ҚГО, құрылыс қалдықтары мен ЭЭЭО бөлек жинау жүйесінің болмауы; -Қалдықтарды қайта өңдеу үлесінің төмендігі; -Қалдықтарды сұрыптаусыз көму; -Халықтың қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы хабардарлығының және мәдениетінің төмендігі.
Мүмкіндіктер	Қатерлер

-ҚТҚ жинау және қайта өңдеу жүйесін дамытуға бизнестің мүдделілігі; -Қазіргі заманғы технологиялардың, қондырғылардың кең ассортиментінің болуы тамақ қалдықтарын компосттау,	- ЖАО қызметінің ҚР СК талаптарына сәйкес келмеуі; ҚТҚ полигонының толуы, оның экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келмеуі;
☐ Биологиялық ыдырайтын (тағамдық) және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеу бойынша бизнесті бөлек жинау және дамыту бөлігінде үлкен әлеуеттің болуы; ☐ Ауданның көршілес елдердің мемлекеттік шекарасына жақын орналасуы, көршілес елдерден қайталама шикізатқа сұраныстың үлкен мүмкіндіктері; ☐ Халықтың бөлек жиынға дайындығы.	-Қоршаған ортаға және аудан тұрғындарының денсаулығына теріс әсер ететін атмосфераға шығарындылар -Аудандағы қалдықтарды басқару жүйесіне халықтың қанағаттанбауы және наразылығы; -ЖАО стратегиялық жоспарының орындалмауы; -ЖАО қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалаудың сәйкессіздігі.

5. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

5.1. Мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Тасқала ауданының халқы үшін қалдықтарды жинау және шығару бойынша ұсынылатын қызметтердің сапасын арттыру болып табылады. Батыс Қазақстан облысы Тасқала ауданының аумағын дамыту жоспарында бекітілген басым мақсаттардың бірі 2.2-мақсат: Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық инфрақұрылымын жаңғырту

Мақсатты индикаторлар	Бірлік өлшемі	Аяқтау нысаны	Орындау мерзімі	Ақпарат көзі, жауапты орындаушы
Елді мекендерді санитарлық тазалау және ҚТҚ	млн.теңге	Отчет		Жергілікті бюджет

Қол жеткізу жолдары:

уытты қалдықтарды жою жөніндегі іс-шаралар;

қоқыс шығаратын компаниялармен, ҚТҚ көметін кәсіпорындармен (ҚТҚ полигондары) елді мекендерге қызмет көрсетуге ұзақ мерзімді шарттар жасасу (5 және одан көп жылға);

бюджеттік ұйымдарда, сауда орталықтарында, базарларда, қоғамдық тамақтану орындарында қалдықтарды бөлек жинауды енгізу (пластикке, қағазға арналған контейнерлер орнату); қалдықтарды бөлек жинауды, сұрыптауды және қайта өңдеуді енгізу бойынша бизнеспен өзара іс-қимыл;

экономикалық мақсатқа сай болған жағдайда оларды газсыздандыру жөніндегі жобаларды іске асыру мүмкіндігін ескере отырып, ҚТҚ полигондарын (үйінділерін) жабу және қалпына келтіру;

қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеуді енгізу;

түзілетін ҚТҚ көлемі мен морфологиясын ескере отырып, қоқыс сұрыптау объектілерін және қалдықтарды қайта өңдеу объектілерін (кәсіпорындарын) салу;

Іс-шаралар:

ауданның елді мекендерін жекелеген түрлері бойынша қалдықтарды бөлек жинауға арналған

контейнерлермен жаңарту және толық жарақтандыру; қоқыс тастайтын жерлерді қоршау, қауіпті қалдықтарды жою;

қалдықтарды сұрыптау, қайта өңдеу және кәдеге жарату, ҚТҚ полигондарын (үйінділерін) газсыздандыру объектілерін салу жөніндегі жобаларды іске асыру үшін инвесторларды тарту; халықты қатты тұрмыстық қалдықтарды бөлек жинауға үгіттеуді ұйымдастыру және жүргізу (жиналыстар, брошюралар, парақшалар, әлеуметтік бейнероликтер, оқу орындарында дәрістер, акциялар және т.б.).

Бағдарламаның міндеттері:

1. Аудан тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтермен толық

қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;

2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру;

3. Ерекше қалдықтарды (тамақ, құрылыс және ірі көлемді қалдықтар, ЭЭЕЖ және т.б.) қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту;

4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету;

5. Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың мәдениеті мен хабардар болуын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту.

5.2. Мақсатты көрсеткіштер

Осы Бағдарлама шеңберінде Тасқала ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін

жетілдіру бойынша нысаналы көрсеткіштер белгіленген (10-кесте).

10-кесте

Тасқала ауданында 2024-2028 жылдары халықты қалдықтарды жинаумен және шығарумен, қайта өңдеумен және көмумен қамту жүйесін жетілдіру бойынша нысаналы көрсеткіштер

№	Нысаналы көрсеткіштер	Ағымдағы жағдай (2021-2022)	2024	2025	2027
1	Аудан тұрғындарын қамту ҚТҚ жинау және әкету	50 % (6 ай 2022)	100%	100%	100%
2	Бөлек жиынмен қамту:	1,1% (9 ай 2022)	60%	70%	80%
	- фракциялар бойынша құрғақ және ылғалды				
	- қалдықтардың жекелеген қауіпті түрлеріне (медициналық және құрамында сынап бар, электрондық және тұрмыстық техника)		60%	70%	80%
3	Қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесі ҚТҚ (пайда болу көлемінен)	1,20	2,40	3,60	4,30
4	Қанағаттану деңгейі халықтың экологиялық	49,1% (2021) 55,3 % (2022)	61,5%		86,1%

6. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ СОҒАН СӘЙКЕС ШАРАЛАР

6.1 Коммуналдық қалдықтарды кәдеге жарату, жинау және тасымалдау жүйесімен аудан халықын толық қамтуды қамтамасыз ету үшін болашақта атқарылатын шаралар

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту үшін келесі шаралар орындалуы қажет:

қалдықтарды жинау және тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтермен аудан тұрғындын қамту;

бәсекеге қабілетті конкурстар ұйымдастыру, ұзақ мерзімді келісім шарттар жасау қорытындысы ;

экономикалық тұрғыдан негізделген тарифтер бекіту;

тарифтің жиналу мүмкіндігін арттыру;

қалдықтарды жинау үшін санитарлық нормаларға сәйкес контейнерлік алаңдарды реттеу. Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне байланысты жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату. Қоқыс таситын көліктерді және басқа қажетті техниканы жаңарту.

Қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметімен тұрғындарды қамту

Қалдықтарды жинау және тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтермен аудан халықын тек жеке тұлғаларды ғана емес, сонымен қатар заңды тұлғалар да қамтамасыз етеді. Заңды тұлғаларды ақпараттандыру жұмыстарын жүргізу кезек күттірмейді, олар жеке тұрғын үйлер немесе бөлек тұрған ғимараттар (егер контейнерлер болмаса) бойынша ҚТҚ шығару, тасымалдау үшін ЖАО мен, анықталған ҚТҰ келісім шарт жасау қызметін жүзеге асырады.

Ұзақ мерзімді келісімшарттар жасау және бәсекеге қабілетті негіздегі конкурстардың нәтижесі бойынша қорытынды

ҚТҚ жинау және тасымалдау қызметтерінің сапасын арттыру үшін коммуналдық қалдықтарды басқаруға арналған бәсекелестікке негізделген ұзақ мерзімді келісім шарттар жасау қажет.

Нарыққа қатысушыларды айқындау жөніндегі конкурсты (тендерді) өткізу кезінде, коммуналдық қалдықтарды басқаруда ЖАО ҚТҰ-на ҚР ЭК-не және заңнамалық Ережелерге сәйкес талаптар қояды. ҚТҚ жинау және тасымалдаумен қызметі ҚР ЭК-нің талаптарына сәйкес келетін мамандандырылған арнайы кәсіпорындар айналысады.

ҚТҚ тасымалдауға қатысатын ҚТҰ-на қойылатын талаптардың бірі – ол ҚРЭГжТРМ- де тіркелген және жүзеге асыратын қызметі туралы хабарлама беру. Кәсіпкерлік субъектілері жүзеге асыратындар қызметі бойынша қауіпті емес

қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау кезінде Қазақстан Республикасының " Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Заңына сәйкес ҚРЭГЖТМ-не хабарлама беруге міндетті. ҚРЭГЖТМ хабарлану тәртібіне сай келмесе ҚТҰ ҚТҚ және қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау, тасымалдау конкурсына қатыса алмайды министрлік хабарландыруын алмаған жағдайда бұл ұйымға қатысуға тыйым салынады,

Егер компания қауіпті қалдықтармен жұмыс істеуді де жүзеге асыратын болса, онда лицензиясы болуы қажет.

Экономикалық тұрғыдан негізделген тарифтерді бекіту

Ауданда коммуналдық қалдықтармен жұмыс жасау жүйесін одан әрі дамыту үшін тарифтерді жаңаларын есептеп, бекіту қажет. Тиісті инфрақұрылымдар құру үшін және аудан халқына сапалы әрі заманауи қызмет көрсету үшін қолданыстағы тариф (213,8 теңге) жеткіліксіз. Бекітілген тариф инфляциялық процесті ескере отырып, қоқыс шығаратын мамандандырылған ұйымдардың жинау, тасымалдау, сұрыптау, көму шығындарын жабу керек

Экономикалық тұрғыдан негізделген тарифтерді қайта қарау және заманға сай индекстеу қалдықтарды жинап, сұрыптап, тасымалдаумен айналысатын мамандандырылған ұйымдар үшін сапалы жұмыспен қамтуға мүмкіндік береді, сондай-ақ, ауданның экологиялық жағдайы жақсартады, тұрғындардың денсаулығын сақтайды.

ҚТҚ жинау, тасымалдау, қайта өңдеу және көмуге арналған көтерілген тарифті жинау және тұрғындардың уақтылы төлемақсы

ЖАО ұйымдармен араласуымен мамандандырылған ұйымдармен бірге тұрғындардың мәліметтерін тіркеуге қолжеткізу.

Азаматтарды тұрғылықты, уақытша тұратын жері, жаңа мекен жайында тіркеу (тұрғылықты жері) мәліметтері нақтылы уақытпен ПМ жүйесінде көрсетілетін "Жеке тұлғалар" Мемлекеттік базасынан беріледі, банктердегі деректер қорына ҚР мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдары (әкімдіктер) қол жеткізе алады.

Осы интеграция шеңберінде ЖАО ПМ-не иессіз мекен жайда (мекенжайсыз) тіркелген азаматтардың санын көрсетеді (дербес деректерсіз), бұл төлемдерді дұрыс есептеуге мүмкіндік береді.

Контейнерлік алаңдарды санитарлық нормаларға сәйкес келтіру, жиналатын қалдықтардың көлемдер мен ерекшеліктеріне сай жаңа контейнерерге ауыстыру және орнату

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесі құрылыстың түріне байланысты төмендегідей түрде ұйымдастырылатын болады:

Көп қабатты құрылыс аудандарында:

- тұрғын үйлердің аймақтарын контейнерлік алаңдармен жабдықтау;
- стандартты контейнерлер орнату;

□ қалдықтарды шығару үшін жиналатын заттардың тығыздығы байланысты престеу жүйесі бар қоқыс таситын көліктерді пайдалану .

Аудандарда жеке құрылыс салу:

□ жеке контейнерлер орнату;

□ қалдықтарды шығару үшін жоғары компрессиялық қабілеті бар көлемі үлкен қоқыс таситын көліктерді пайдалану.

Санитарлық нормалармен сәйкес келетін КА орыналастыру үшін келесі іс-шаралар:

□ Қалдықтарға арналған контейнерлерді жинауға арналған көлік кіру үшін тұрғын үй иеліктерінің аумақтары, ұйымдары, мәдени-бұқаралық мекемелері, демалыс аймақтары арнайы алаңдар орналастырады. Алаңды қатты жабындымен төсеп және қалдықтарды желмен ұшырып шашпау мақсатында биіктігін 1,5 м ден кем емес етіп алып үш жақтан биік қоршаумен қоршау керек.

□ Контейнерлік алаңды тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар объектілерінен, спорт алаңдарынан және тұрғындардың демалыс орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналастыру керек. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық жағдайы сақталмаған жағдайда ЖАО қатысуымен жеке тұлғалардан, меншік иелерінен, қызығушылық танытқан тұлғалардан, мемлекеттік мекеме бөлімшелерінен тұратын комиссия құрылыс аудандарында санитарлық үзілістерді сақтау мүмкіндіктері қарастырылып, арақашықтықтар белгіленеді.

Коммуналдық қалдықтардың тасымалдау кесте бойынша жүзеге асырылады.

Шығындарды барынша азайту үшін тасымалдауға арналған коммуналдық қалдықтарды шығарудың ең аз жиілігі қабылданады, бұл белгіленген санитарлық талаптарға және табиғатты қорғау талаптарына сәйкес келеді.

Қалдықтарды шығару кезінде коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемдерін, олардың морфологиялық құрамын, типін және жинау үшін қолданылатын контейнерлерді санын (жинау кезінде контейнерлер) назарға алу керек

Әр қалдық санатына (фракциясына, түріне) байланысты бөлек жиналып, тасымалданады.

Қалдықтарды контейнерлерде сақтау мерзімдері - 0 оС және одан төмен температурада үш тәуліктен артық емес, плюстік температурада – бір тәуліктен артық емес.

Жиналатын қалдықтардың көлемдер және ерекшеліктеріне және сақтау мерзіміне байланысты контейнерлерді ауыстыру және орнату. Контейнерлерді жаңартуда қазіргі заманғы еуроконтейнерлерді сатып алу жоспарлануда. Пластик қалдықтары, қағаздар және картондар транспорттың барлық түрімен тасымалданады. Шыныдан жасалған қалдықтар зақымданудан сақтана отырып, көлік құралдарының кез келгенімен түрлерімен тасымалданады. Шыныдан жасалған қалдықтарды тасымалдау кезінде, тиеу кезінде және түсіргенде механикалық әсерлерден қорғалуын қамтамасыз ететін шараларды сақтау керек.

Сондай-ақ ҚТҰ пайдаланатын (4-5 бірлік) қоқыс тасуға арналған көліктер, арнайы орындар жаңартылуы тиіс. Қоқыс таситын арнайы орындарды жаңарту жұмыстары ҚТҰ және жеке инвестициялар есебінен жүзеге асады.

6.2 Қалдықтарды бөлек жинау жүйесіндегі жетілдіретін шаралар

Қалдықтарды бөлек жинау жүйесі үшін келесі шаралардың орындалуы қажет:

-ҚТҚ құрғақ фракцияларын және қайталама шикізатты бөлек жинап шығару үшін КА-ды контейнерлік қондырғылармен қамтамасыз ету керек.

-қауіпті коммуналдық қалдықтарды жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру;

-Тұрғындарда қалыптасқан ІГҚ және құрылыс қалдықтарын тасымалдау үшін арнайы орындар ұйымдастыру және мамандандырылған компанияларды анықтау.

Қауіпті коммуналдық қалдықты жинау, және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру

Қауіпті коммуналдық қалдықтарды, тұрғындардан түскен аккумуляторларды, химиялық көздерден қуат алатын қалдықтарды, ҚСБҚ, ЭЭҰ жинау, тасымалдау және қайта өңдеу шараларын үшін таңдау конкурстары жүргізіліп, мердігерлермен қамтамсыз етілуі керек.

Бүгінгі күнге дейін ауданда қауіпті қалдықтарды жинау жүйесі жолға қойылмаған (ЭЭҰ, химиялық көздерден қоректену, аккумуляторлар) тұрғындардың ҚСБҚ-ны ішінара жинау.

Аталмыш қалдық ҚТҚ арналған полигонға түсіп, топырақты, суды және ауаны токсиндермен, ауыр металдармен, тұрақты заттармен ластайды органикалық ластаушы заттармен адамдардың денсаулығына және қоршаған ортаға зиянын тигізеді.

ҚР ЭК 365 бабы 6 тармағына сәйкес қауіпті коммуналдық қалдықтарды бөлек жиналу және қалпына келтіру үшін арнайы мамандандырылған кәсіпорындарға берілуі тиіс.

Құрамында сынап бар қалдықтар

ҚР СТ 1513 Ресурстарды сақтау талаптарына сәйкес халықтан ҚСБҚ жинау жүйесін ұйымдастыру. Барлық кезеңдерінде технологиялық циклдің қалдықтарды басқару. ҚСБҚ жіктелуі және өңдеу әдістері. ЖАО-ның негізгі ережелері жүзеге асырылады:

–Арнайы тұрғындар шығаратын ҚСБҚ үшін әмбебап контейнерлердің орнатылуын және қызмет көрсетуін бақылау;

-Кондоминиум объектісін басқару органдарының қызметін бақылау және ұйымдастыру;арнайы әмбебап контейнерлердің сақтау шараларын қамтамасыз ету; контейнерлерге қызмет көрсететін мамандандырылған кәсіпорынмен өзара келісім жасап,оларға қолжетімді болуын қамтамасыз ету;тұрғындармен түсіндіру

жұмыстарын жүргізу міндеттеу; контейнерде бөгде заттардың сақталуына, контейнерге бөгде жарнамалардың, хабарландырулардың және т.б. жабысып қалуына жол бермеу.

– Халық пайдаланған құрамында сынап бар энергия үнемдейтін шамдарды қаражат бөлу арқылы кәдеге жаратуды іске асыру үшін халықты демеркуризациялау жөніндегі кешенді іс-шараларды мамандырылған кәсіпорындардың жұмыстарын сатып алуын(қызметтерін) ҚСБҚ контейнерлерін жөндеуге (ауыстыруға) ұйымдастыру.

Қазақстан Республикасының "Мемлекеттік сатып алу туралы" 4-тарауының заңнамасы және Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидалары бойынша халықты демеркуризациялау жөніндегі іс-шаралар кешенін іске асыру және ҚСБҚ ЖАО контейнерлерін жөндеуі (ауыстыру) мамандандырылған кәсіпорындардың жұмыстарын (қызметтерін) сатып алу ЭК-ке сәйкес конкурс (тендер) арқылы жүзеге асырылады.

Электрондық және электрлік жабдықтар

ҚР СТ 3753-2021 "Ресурстарды үнемдеу. Құрамында сынап бар құрылғылар мен аспаптарды қоспағанда, өмірлік циклдің барлық кезеңдерінде қалдық электр және электрондық жабдықтармен өңдеу. Қауіпсіздік талаптары"сәйкес ЖҚҚ қалдықтар иелеріне ЭжЭЖҚ өндірушілеріне немесе ЭжЭЖҚ басқару саласындағы шаруашылық жүргізуші субъектілерге халықтың тығыздығын ескере отырып, оның ішінде жинау объектілерін орналастыру үшін жер учаскелерін инфрақұрлымды құруға бөлу арқылы беруге мүмкіндік беретін ЭжЭЖҚ жинақтау және өңдеу, соның ішінде контейнер алаңдары мен стационарлық ЭжЭЖҚ жинау нүктелері үлес қосу керек.

Жергілікті атқарушы органдар ЭжЭЖҚ жөндеу және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыруды, сондай-ақ ЭжЭЖҚ қалдықтарын иелерінен бөлек жинауды және өңдеуді, оның ішінде жылжымалы ЭжЭЖҚ жинау пункттерін құру арқылы қамтамасыз етуі тиіс.

ЖАО тұрғындардан ЭжЭЖҚ бөлек жинау үлесін арттыруға бағытталған шараларды қабылдауы қажет,бірақ онымен шектелмей ,конкурстар мен лекцияларды ,ақпараттық кампания жұмысын қоса өткізуі қажет

Тұрғындардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін жинау жүйесін ұйымдастыру үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

□құрамында сынап бар шамдар,батареялар ,электрондық және электр жабдықтары сияқты қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинау үшін стационарлық немесе жылжымалы пункттер/пункттер құру;

-ұйымдастырылған қалдықтарды қабылдау пункттері және оларды қауіпсіз өңдеуге ықпал ету туралы халықтың хабардар болуын қамтамасыз ету .

□қалдықтарды жинау және кәдеге жарату шығындарының бір бөлігін жабу мақсатында кеңейтілген өндіруші жауапкершілігінің операторы ретінде жұмыс істейтін

"Жасыл Даму" АҚ-мен ынтымақтастықты нығайту.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері сияқты батареялар, құрамында сынап бар шамдар, электронды және электр жабдықтары үшін қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған стационарлық пункттер қарастырылады. Қабылдау пункттері көрсетілген тауарларды сататын дүкендерде (дүкен бөлімшелері, сауда нүктелері) құрылуы мүмкін. Пәтер иелері кооперативтерінің аумағында аккумуляторлар мен сынап шамдарын қабылдау ұйымдастырылуы мүмкін.

Стационарлық шамдарды жинау пункттерінің орналасуы мен санын анықтау кезінде олардың қолжетімділігі мен тұрғындарға ыңғайлылығы ескерілуі керек. Құрамында сынап бар шамдарды қабылдаудың стационарлық пункттері бөтен тұлғалардың қолы жетпейтін жеке кіреберіспен жабдықталады, шамдарды жинауға арналған арнайы ыдыстардың қажетті санымен қамтамасыз етіледі және қажетті қорытындылары мен рұқсаттары болады.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін бөлек жинау және кәдеге жарату пункттерін құру, бөлек жинау мақсатты көрсеткіштерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді

Заңды тұлғалардың коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөлектерін жинау және қалпына келтіру қызметі

ҚР ЭК 365 бабы 6 тармағына сәйкес қауіпті коммуналдық қалдықтарды түрлеріне қарамастан бөлек жиналып және қалпына келтіру үшін заңды тұлғалардан тұратын арнайы мамандандырылған кәсіпорындарға тапсырылсын.

Қауіпті коммуналдық қалдықтарды жинау және қайта өңдеу бойынша шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерімен ақпараттық жұмыс жүргізу қажет.

Сондай-ақ қажет мамандандырылған кәсіпорындардың жиналған және қалпына келтірілгендер қалдықтарын статистикалық мәліметтерді қадағалау мақсатында есепке алу.

Тұрғындардан шыққан ІГҚ және құрылыс қалдықтарды арнайы орындарға жинау және тасымалдайтын мамандандырылған компаниялар

ЭГЖТРМ-нің 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығының Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптардың 19-тармағына сәйкес ЖАО жеке тұлғалардың (тұрғындардың) құрылыс және ірі габаритті қалдықтарын бөліп жинау үшін 12 м² аспайтын жабынды төселген және қоршалған орын ұйымдастыру.

Физикалық және заңды тұлғалар ЭГЖТРМ-нің 2 желтоқсан 2021 жылдың № 482 бұйрығының 17 тармаққа сәйкес құрылыс немесе жылжымайтын объектілерді жөндеуден түскен қалдықтарды өндіреді.

- Жергілікті атқарушы органдар ұйымдастырған арнайы орындарға құрылыс және ірі габаритті қалдықтардың тұрғындар өздері жеткізеді

Абаттандыру қағидаларына сәйкес ірі габаритті қоқыс (қалдықтарын) кәсіпорындар, мекемелер және жеке тұлғалар өздері жүргізеді немесе қоқыс тасығыштармен кәсіпорындармен келісім шартқа отырады.

ҚТҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму жұмыстары ІГҚ тасымалдау тарифіне енгізілмегендіктен, ІГҚ- ды жинау, тасымалдау бөлек компаниямен жүзеге асады.

Тұрғындардан шыққан ІГҚ және құрылыс қалдықтарын жинау, тасымалдау үшін ЖАО байқау (тендер) Қазақстан Республикасының "Мемлекеттік сатып алулар туралы" заңына сәйкес жергілікті қаражат есебінен жинау және шығару жұмыстарын ұйымдастырады.

Құрылыс қалдықтарын арналған арнайы ұйымдастырылған орындарда жинау тәсілдердің жүзеге асыру: ауыстырылатын бункерлерге жинау және кейіннен автомобильдегі мультилиф жүйесімен шығару; борттық немесе самосвалды автокөлікпен қапқа жинап шығару; қалдықтарды үйіп-төгіп жинау, кейіннен борттық немесе басқа да қондырғыларға қайта тиеу, самосвалды автокөлік арқылы тасымалдау.

Коммуналдық қалдықтарды, соның ішінде нақтыларын (тамақ, құрылыс және ірі көлемдегі қалдықтар, және т.б.) өңдеу және қайта өңдеу жүйесін дамыту жөніндегі шаралар.

Қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту үшін келесі іс-шараларды жүзеге асыру қажет:

□жекелеген санаттар бойынша: қайталама шикізат (пластик, қағаз және шыны) бойынша қалдықтардың түзілу көлемінен халық пен заңды тұлғалардан қайталама шикізатты жинау үлесін арттыру; құрылыс қалдықтары; көлемді қалдықтар; коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттері;

□өңірде жұмыс істейтін мамандандырылған қалдықтарды қайта өңдеу кәсіпорындарымен өзара іс-қимылды күшейту;

□қалдықтарды қайта өңдеудің қолданыстағы өндірістерін дамытуды ынталандыру және қайталама шикізатты қайта өңдеу және қайта өңдеу бойынша қуаттарды құру.

6.3 Қайта өңделген шикізат (қағаз, картон, пластик, шыны және т.б) одан әрі өңдеу және дайын өнімді шығару үшін мамандандырылған кәсіпорындарға беріледі.

Қағаз бен картон қалдықтарын қалпына келтіру жаңа өнімдерді (қағаз және картон, экожүн, құрылыс материалдары) өндіру үшін физикалық, химиялық және басқа әдістермен жүзеге асырылады.

Қалпына келтіру, жарату, пластик жүзеге асырылуда технологиялық процестердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін технологиялар мен жабдықтарды пайдаланатын мамандандырылған ұйымдар;

Шыны ыдыс қалдықтарын қалпына келтіру экологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтаған жағдайда жүзеге асырылады:

-шыны ыдыс қалдықтарын қайта пайдалануға дайындау (сұрыптау, жуу, өңдеу);

-жаңа өнімдерді өндірумен механикалық және термиялық әдістер (шыны жүн, шыны ыдыстар, шыны талшықтар, плиткалар және т.б.);

ҚҚҚ-ның қайта өңделмейтін бөлігі қатты қалдықтардан алынатын отынды (ҚҚҚ) өндіру үшін пайдаланылуы мүмкін. Отынның бұл түрі қатты қалдықтарды шығаруды барынша азайту үшін цемент зауыттары мен жылу электр станцияларында қолданылуы керек.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттері болады :мамандандырылған қауіпті қалдықтар объектілеріне кәдеге жарату үшін жіберіледі.

Тамақ қалдықтары.

Бөлек жиналған қатты қалдықтардың, негізінен тағамдық және органикалық қалдықтардың биологиялық ыдырайтын фракциялары аэробты немесе анаэробты әдіспен өңделуі керек. Бұл қалдықтарды кәріздік тазарту қондырғыларының шламымен бірге өңдеу мүмкіндігі де қарастырылады. Бүгінгі күні органикалық қалдықтарды кәдеге жарату мен өңдеудің әртүрлі технологиялары бар, соның ішінде: биогаз өндіру, компост жасау және т.б.

Компосттау - қатты қалдықтарды ыдыратудың табиғи әдісі. Компосттау - оның табиғи биодеградациясына негізделген қалдықтарды өңдеу технологиясы.

Органикалық қалдықтарды компосттау тікелей үй шаруашылығында немесе орталықтандырылуы мүмкін. Тікелей үй шаруашылығында компосттау жай ғана компост шұңқырларында немесе арнайы компост машиналарын пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Орталықтандырылған компосттау кезінде тұтынушылар органикалық заттардың бөлек жиналуын қамтамасыз етеді, содан кейін олар арнайы жабдықталған учаскелерге немесе компост сақталатын силостарға тасымалданады. Кейіннен мұндай компост ауыл шаруашылығы қажеттіліктеріне пайдаланылады. Биологиялық ыдырайтын қалдықтардың жеткілікті көп мөлшері түзілетін және қосалқы шаруашылық бар ұйымдар мен мекемелерде (мысалы, мектептерде) компост жасау жеке негізде жүргізілуі мүмкін.

Ірі көлемді қалдықтар және құрылыс қалдықтары

Қауіпті фракциялар ірі көлемдегі қалдықтардан жинау орындарында шығарылуы керек, содан кейін өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған ұйымдарға жіберіледі.

Аралас құрылыс қалдықтарын жинау орнында қайталама шикізат пен қауіпті компоненттерді алып тастау арқылы сұрыптау керек. Келесілерді бөлек сұрыптау керек : ағаш; қағаз және картон; металл (қара және түсті металдар бөлек); минералды қалдықтар (тас, құрылыс тасы және кірпіш, сылақ, бетон, гипс, қаңылтыр шыны және т.б.); темірбетон және бетон бөліктері.

Ұсақтау және сұрыптау кешендері ірі құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін қолданылады.

Қауіпті құрылыс қалдықтары бөлек жиналады және одан әрі өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған компанияларға беріледі.

Сұрыптаудан кейін одан әрі өңдеуге жатпайтын коммуналдық қалдықтарды кәдеге жарату қатты тұрмыстық қалдықтар полигонында жүзеге асырылады.

Қауіпсіз коммуналдық қалдықтарды көму шараларын қамтамасыз ету

6.4 Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

□ рұқсат етілмеген полигондарды анықтау және жою.

Рұқсат етілмеген үйінділермен байланысты мәселелерді шешу үшін "Қазақстан Ғарыш Сапары" ҰК" АҚ спутниктері тіркеген барлық қатты тұрмыстық қалдықтар үйінділеріне мұқият аудит жүргізу қажет.

Полигонды залалсыздандырудың қолданыстағы жалпы қабылданған әдістемесі келесі кезеңдерді қамтиды: полигонның қауіптілік дәрежесін анықтау; баламаларды бағалау; бейтараптандыру және рекультивациялау технологиясын әзірлеу.

Рұқсат етілмеген полигондарды рекультивациялау бойынша техникалық шешімдер рекультивациядан кейінгі аумақтың функционалдық мақсаты мен пайдаланылуына байланысты қабылданады.

Жаңа полигондардың пайда болуына жол бермеу шарасының негізі 2030 жылға қарай облыс тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен 100% қамту және қалдықтарды қауіпсіз басқару бойынша шағын және орта бизнес субъектілерімен профилактикалық жұмыстарды жүргізу болып табылады.

6.5 Коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және жою жүйесін дамыту шаралары, ерекшеліктерін қоса есептегенде (тағам қалдықтар, құрылыс және ірі көлемді қалдықтар, ЭЭҚҚ)

Бағдарламаның тиімді жұмыс істеуі үшін тұрғындарды хабардар ету және қолдау маңызды. Халықтың хабардарлығын арттыру – ұзақ мерзімді процесс, ол тұрақты түрде жүргізілуі керек.

ЖАО халықтың хабардарлығын арттыруда, ақпаратты таратуда және қалдықтардың алдын алу бойынша бастамаларды қолдауда, сондай-ақ тиісті жағдайлар жасауда (мысалы, ірі көлемдегі қалдықтар, ЭжЭЖК, құрылыс қалдықтары үшін арнайы алаңдарды құру) маңызды рөл атқарады.

Жергілікті газеттер мен журналдарға қалдықтарды басқаруға байланысты проблема және қалдықтарды дұрыс басқару талаптары туралы халықты ағартуға бағытталған мақалалар жариялау ұсынылады.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі мамандандырылған ұйымдардың қызметкерлеріне тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және пластик, шыны, картон және қағаз қалдықтарына арналған контейнерлерде бөлек сақтау тәртібін түсіндіретін экологиялық науқандарды мерзімді түрде өткізу ұсынылады. Мұндай әрекеттер әдетте бөлек жинауға арналған контейнерлер орнатылған аулаларда да, олар

әлі жоқ жерлерде де жүзеге асырылады. Бұл ретте, полигондағы аралас күйдегі қатты тұрмыстық қалдықтардың қоршаған ортаға тигізетін кері салдары және қалдықтарды бөлек жинауды енгізу қажеттігі туралы тұрғындарға жан-жақты түсіндірме жұмыстары жүргізілуде. Қалдықтарды сұрыптаудың енгізілген жүйесі туралы түсіндірмелері бар түрлі- түсті парақшаларды тұрғындар арасында тарату да жақсы нәтиже береді.

Негізгі назар негізгі мүдделі тараптар топтарына аударылады:

халық (жұмыс істейтін және жұмыс істемейтін (үй шаруасындағы әйелдер, зейнеткерлер, балалар);

мұғалімдер, волонтерлар, белсенді топтар және үкіметтік емес ұйымдар.

Қалдықтарды басқару бойынша халықты ақпараттандыру жоспарында халықты

ақпараттандыру шаралары қарастырылады және мыналарды қамтиды:

жергілікті газеттердегі жарияланымдар;

мектептерде және көпшілік арасында тарату үшін материалдық ресурстарды қайта өңдеу бойынша ақпараттық материалдар;

азық-түлік қалдықтарын үйде компосттау бойынша брошюралар;

мектеп оқушылары мен студенттердің оқу-жаттығу алаңдарына оқу сапарларын ұйымдастыру;

Тұрмыстық қатты қалдықтарды бөлек жинау және өңдеу бойынша бизнес-

бастамаларға жергілікті мемлекеттік ұйымдардың қолдауы бар жерде қалдықтарды қайта өңдеу дамып келеді. Жергілікті атқарушы органдар мен кәсіпкерлік субъектілерінің, сондай-ақ басқа да мүдделі тұлғалардың өзара іс-қимылы бойынша қалдықтарды басқару, қайта өңделетін материалдар мен контейнерлерді қабылдау пункттерін орнату және т.б. бойынша ұсыныстарды талқылау бойынша түрлі кездесулер мен дөңгелек үстелдер өткізіледі.

7. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Мақсаттарға қол жеткізу және міндеттерді орындау үшін Бағдарламаны іске асыру жөніндегі

іс-шаралар жоспары әзірленді, ол 1-қосымшада келтірілген.

Іс-шаралар жоспары міндеттер мен көрсеткіштер бойынша топтастырылған, мерзімдер мен жауапты орындаушылар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу мақсатында кешенді тәсілді және Бағдарламаның барлық жауапты орындаушыларының жұмыстарын үйлестіруді қамтамасыз етеді.

Іс-шаралар жоспарын түзету мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған кезде қажеттілігіне қарай жүзеге асырылады. Мониторинг нәтижелері бойынша осы Бағдарламаның қойылған мақсаттарына, міндеттері мен нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізу мүмкін болмаған жағдайда өзге де іс-шаралар айқындалады және анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылданады.

Мониторинг нәтижелері бойынша ТКШ Мыналарға:

1) жоспарланған бағдарламаларды іске асыру тиімділігін. Бағдарламаның белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында іс-шаралар (өзге де іс-шараларды айқындау);

2) анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылдау.

ТКШ бөлімі Бағдарламаның тапсырыс берушісі ретінде мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) Тасқала ауданы аумағында коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы міндеттерді шешудің бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілін қалыптастырады және Бағдарламаның барлық орындаушыларының іс-қимылдарын үйлестіре отырып, қамтамасыз етеді;

2) бюджет қаражаты есебінен Бағдарламаны іске асыруға арналған қаржылық шығындар бойынша Батыс Қазақстан облысының әкімдігімен өзара іс-қимыл жасайды;

3) Бағдарлама іс-шараларын іске асыру мәселелері бойынша коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі субъектілермен, мемлекеттік мекемелермен, әлеуметтік объектілермен, заңды тұлғалармен, дара кәсіпкерлермен, жеке тұлғалармен өзара іс-қимылды жүзеге асырады;

4) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу мониторингін жүзеге асырады, Қоғамдық кеңестің отырыстарында талқылау үшін мониторинг нәтижелерін шығарады;

5) Бағдарламаның іс-шараларын, нысаналы көрсеткіштерін, іс-шараларын іске асыруға арналған шығындарды түзетуді, оның ішінде Бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттігін негіздей отырып, келіп түскен ұсыныстар негізінде жүзеге асырады;

6) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысын тексеруге қатысады;

7) Бағдарламаны, сондай-ақ Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысы туралы ақпаратты ауданның ресми сайтында орналастырады.

Бағдарламаны орындаушылар: ТКШ, аудан әкімдігі; Мәслихат; коммуналдық қалдықтарды жинау, шығару, қалпына келтіру және көму жөніндегі субъектілер: мемлекеттік мекемелер, әлеуметтік объектілер, заңды тұлғалар, дара кәсіпкерлер, ҮЕҰ және т.б. мүдделі тараптар.

8. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ МОНИТОРИНГІ

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаның іске асырылуын бақылауды

ТКШ бөлімінің басшылығы жүзеге асырады.

Бағдарламаның мониторингі Бағдарламаны іске асыру туралы есепті қалыптастыру жолымен жүзеге асырылады. Есепте іске асырылған іс-шаралардың сипаттамасы, қол жеткізілген нәтижелер, оларды іске асыруға бағытталған қаржы қаражатының нақты көлемі, сондай-ақ іс-шаралардың орындалмау және есепті кезеңге жоспарланған нәтижелердің болмауы себептері баяндалады.

Бағдарлама мониторингі өткен жылдың қорытындылары бойынша жылына бір рет жүзеге асырылатын болады.

Бағдарлама мен оны іске асыру жөніндегі есептер көпшілікке қолжетімді Интернет-ресурста орналастыру арқылы жұртшылыққа қолжетімді болады.

9. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

Бағдарлама мен іс-шараларды қаржыландыру:

- мемлекеттік және жергілікті бюджет,
- жеке инвестициялар,
- ӨКМ қаражаты,
- халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаты,

• екінші деңгейдегі банктердің кредиттері және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздер.

Ұсынылған Бағдарламаны іске асыруға және белгіленген табиғат қорғау іс-шараларын орындауға арналған қаржылық шығындарды ҚР ЭК 29-бабына сәйкес бюджет қаражаты есебінен жүзеге асыру жоспарланып отыр. Бағдарламаны іске асыру бойынша ұсынылатын іс-шараларды ҚР ЭК 4-қосымшасында көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгілік тізбесін негізге ала отырып, облыс әкімдігі үш жылдық перспективаға әзірлейтін Батыс Қазақстан облысының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізу жоспарлануда, оған мыналар енгізілген:

- қалдықтардың кез келген түрін, оның ішінде иесіз қалдықтарды жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, пайдалану және қайта өңдеу бойынша технологияларды енгізу;

- зауыттарды, цехтар мен өндірістерді салу, реконструкциялау, қондырғыларды сатып алу және пайдалану:

- қалдықтардың кез келген түрін жинауға арналған полигондар;

- қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, сұрыптау, кәдеге жарату және көму бойынша;

- қайталама материалдық ресурстарды жинау және қайта өңдеу бойынша;

- қалдықтардан пайдалы компоненттерді алумен байланысты шикізатты немесе дайын өнімді алу бойынша (байыту қалдықтарын, аршу және сыйымды жыныстарды, күл-қоқыстарды, металлургиялық қождарды, техногендік минералдық түзілімдерді өңдеу);

- қалдықтардың түзілу және орналастыру көлемін барынша азайтуға бағытталған жабдықтар мен технологиялық процестерді реконструкциялау, жаңғырту.

10. КҮТІЛЕТІН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӘСЕР

Бағдарламаны іске асыру ауданның экологиялық жағдайын жақсартады және Тасқала ауданының және ЖАО-ның коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы қызметінің нысаналы көрсеткіштерін арттырады.

Бағдарламаны іске асыру процесінде мынадай түйінді нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

- коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес келтіру;
- коммуналдық қалдықтарды жинаумен және шығарумен 100% қамту;
- білім беру көзінен бөлек жинауды енгізу;
- органикалық, ірі көлемді және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеуді дамыту;
- аудан тұрғындарының коммуналдық қалдықтармен дұрыс жұмыс істеу туралы хабардар болу деңгейін арттыру және мәдениетін арттыру.

Осылайша, осы Бағдарлама шеңберінде іс-шаралар кешенін іске асыру Тасқала ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын арттырады, ҚТҚ жинау, сұрыптау және қайта өңдеу санын ұлғайтады және қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, тиісінше ауданның нысаналы көрсеткіштерін арттыруға мүмкіндік береді. Жалпы, Бағдарлама аудан азаматтарының өмір сүру жағдайы мен сапасын айтарлықтай жақсартуға ықпал етеді.

1-қосымша

Округтер бөлінісінде коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемі туралы мәліметтер және ҚТҚ үшін қажетті контейнерлердің есептік

Округтің атауы	тұрғындар саны	аула саны	отбасылар саны	орман бойынша ҚТҚ көлемі, м ³ , текше метр (12 ай ішінде)	ҚТҚ көлемі, м ³ (бір айдағы орташа)	ҚТҚ көлемі, м ³ (тәулігіне орташа)	Контейнерлер саны	Контейнерлік алаңдар саны	Айына рейстер саны	Тәулігіне рейстер саны (10 текше м. кезінде)	Айна ЖЖМ шығымының километр аяғы 1 сапарға уақыт	Рейстердің ең көп саны 50 км/сағ кезінде	Рейстердің ең көп саны (11 сағат жұмыс уақытында)	Қоқыстығыштар саны рейс	Контейнерлер көлемі	минут Контейнерлерді жөндеуге арналған коэффициент	ҚТҚ жинаудың бір екі елес коэффициенті	Контейнерлердің қажетті саны	Қажетті саны	Қажетті саны	Сығымдылығын арттыруға қажетті саны	
	16269	4469	4767	13340,6	8137,7538	1111,715	37,057	70	6	112	3,7333	79,75	1965	112	112	0,75	1,05	1,25	84	5	1	1
1 Ақтау ауылдық округ	1064	279	279	872,48	532,2128	72,7067	2,98795	9	1	16	0,5333	8,85	245	16	16	3	4,2	5	5	1		
Ақтау	981	247	247	804,42	491	67,035	2,755	3	1	4	0,1333	2,2	60	4	4	0,75	1,05	1,25	5			
Ақкүтір	48	13	13	39,36	24	3,280	0,135	2	0	4	0,1333	2,45	75	4	4	0,75	1,05	1,25	0			
Қара ой	17	11	11	13,94	9	1,162	0,048	2	0	4	0,1333	1,8	40	4	4	0,75	1,05	1,25	0			
Қызылбас	18	8	8	14,76	9	1,230	0,051	2	0	4	0,1333	2,4	70	4	4	0,75	1,05	1,25	0			
2 Амангелді ауылдық округ	1251	355	417	1025,82	625,7502	85,485	3,51308	4	1	8	0,2667	4,13	105	8	8	1,5	2,1	2,5	6	1		
Амангелді	1077	309	358	883,14	539	73,395	3,024	2	1	4	0,1333	2,6	70	4	4	0,75	1,05	1,25	5			

	1-Чижа	174	46	59	142,68	87	11,890	0,489	2	0	4	0,1333	1,53	35	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
3	Достық ауылдық округ	744	221	235	610,08	372,1488	30,84	2,08932	8	1	12	0,4	4,97	105	12	12	2,25	3,15	3,75	4	1			
	Достық	534	158	169	437,88	267	36,490	1,500	3	0	4	0,1333	1,8	40	4	4	0,75	1,05	1,25	3				
	Бастау	77	27	29	63,14	39	5,262	0,216	2	1	4	0,1333	1,75	35	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
	Ынтымақ	133	36	37	109,06	67	9,088	0,373	3	0	4	0,1333	1,42	30	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
4	Косши ауылдық округ	649	145	172	532,18	324,6298	44,3483	1,82253	4	0	8	0,2667	4,6	130	8	8	1,5	2,1	2,5	3	1			
	Оян	555	125	149	455,1	278	37,925	1,559	2	0	4	0,1333	2,2	60	4	4	0,75	1,05	1,25	3				
	Кенжайлау	94	20	23	77,08	47	6,423	0,264	2	0	4	0,1333	2,4	70	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
5	Мерей ауылдық округ	1691	381	367	1386,62	845,8382	115,552	4,7487	12	1	20	0,6667	12,81	370	20	20	3,75	5,25	6,25	10				
	Мерей	997	224	220	817,54	499	68,128	2,800	3	1	4	0,1333	3,4	85	4	4	0,75	1,05	1,25	5				
	Ақайнар	42	16	13	34,44	21	2,870	0,118	2	0	4	0,1333	1,56	40	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
	Оркен	90	19	16	73,8	45	6,150	0,253	2	0	4	0,1333	2,8	90	4	4	0,75	1,05	1,25	2				
	Тоғайлы	233	51	50	191,06	117	15,922	0,654	2	0	4	0,1333	2,65	85	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
	Айнабұлақ	329	71	68	269,78	165	22,482	0,924	3	0	4	0,1333	2,4	70	4	4	0,75	1,05	1,25	2				
6	Мереке ауылдық округ	619	193	215	507,58	309,6238	42,2983	1,73829	4	0	8	0,2667	5	150	8	8	1,5	2,1	2,5	4				
	Мереке	568	178	199	465,76	284	38,813	1,595	2	0	4	0,1333	2,5	75	4	4	0,75	1,05	1,25	3				
	Калмақ	51	15	16	41,82	26	3,485	0,143	2	0	4	0,1333	2,5	75	4	4	0,75	1,05	1,25	1				

7	Қазақстан ауылдық округ	1137	243	296	932,34	568,7274	77,695	3,19295	11	1	16	0,5333	14,81	335	16	16	3	4,2	5	7				
	Атамекен	1012	196	249	829,84	506	69,153	2,842	3	1	4	0,1333	4,5	95	4	4	0,75	1,05	1,25	5				
	Алмалы	52	10	11	42,64	26	3,553	0,146	3	0	4	0,1333	3,5	80	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
	Қалмақшаби	65	28	28	53,3	33	4,442	0,183	3	0	4	0,1333	3,21	75	4	4	0,75	1,05	1,25	1				
	Қисықсай	8	9	8	6,56	4	0,547	0,022	2	0	4	0,1333	3,6	85	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
8	Чижа ауылдық округ	1105	323	376	906,1	552,721	75,5083	3,10308	9	0	12	0,4	13,4	275	12	12	2,25	3,15	3,75	5				
	Чижа	1054	299	351	864,28	527	72,023	2,960	3	0	4	0,1333	5,1	100	4	4	0,75	1,05	1,25	5				
	Талдыбұлақ	27	14	14	22,14	14	1,845	0,076	3	0	4	0,1333	3,2	75	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
	Еменжар	24	10	11	19,68	12	1,640	0,067	3	0	4	0,1333	5,1	100	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
9	Тасқала ауылдық округ	8009	2329	2410	6567,38	4006,1018	547,282	22,491	9	1	12	0,4	11,18	250	12	12	2,25	3,15	3,75	39				
	Тасқала	7663	2227	2301	6283,66	3833	523,638	21,519	3	1	4	0,1333	4,58	95	4	4	0,75	1,05	1,25	38	1	1	1	
	Жигер	31	92	15	25,42	16	2,118	0,087	3	0	4	0,1333	3,5	80	4	4	0,75	1,05	1,25	0				
	Бірлік	315	10	94	258,3	158	21,525	0,885	3	0	4	0,1333	3,1	75	4	4	0,75	1,05	1,25	2				

1-қосымша

БАҒДАРЛАМАНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША ЖОСПАР

№ р/б	Жоспар атауы	Аяқталу нысаны	Орындау мерзімі	Орындалуына жауптылар	Қаржыландыру көздері
1	2	3	4	5	6

Мақсаты - коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін экологиялық және Тасқала ауданының тұрғындары үшін қалдықтарды жинау және шығару бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру

1-міндет. Аудан тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту

1-көрсеткіш. Таскала ауданының тұрғындарын ҚТҚ жинаумен және шығарумен қам

1.1	Жинауға, әкетуге, кәдеге жаратуға, қайта өңдеуге экономикалық негізделген тарифті бекіту және қатты тұрмыстық қалдықтарды кәдеге жарату	Маслихат шешімі	2024	ТКШ, аудандық ЖӘ, Мәслихат	Талап етілмейді
1.3	Тұрмыстық қатты қалдықтарды шығару бойынша қызмет көрсету бойынша халықпен мемлекеттік шарттар жасасуға көшу	ақпарат	2024	ТКШ, аудандық ЖӘ, Мәслихат	Талап етілмейді
1.4	Контейнерлер паркін жаңарту, оның ішінде 31 дана жеке секторда контейнерлер орнату (17 дана жаңа және 14 дана жаңасына ауыстыру):	ақпарат	Жыл сайын	ТКШ, аудандық ЖӘ, Мәслихат	Жергілікті бюджет қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары аясында
1.5	Контейнерлік алаңдарды жөндеу және салу және оларды санитарлық нормалар мен заңнама талаптарына сәйкес келтіру (әр с/о 9 дана - 1 КП)	есеп беру	2024-2028	ТКШ, аудандық ЖӘ, Мәслихат	Жергілікті бюджет қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары аясында
	Қатты тұрмыстық қалдықтарды уақтылы шығаруды				

1.6	қамтамасыз ету үшін қоқыс шығаратын көліктерді жаңарту және сатып алу (4-5 бірлік)	есеп беру	2024-2028	ЖӘ	ЖӘ қаражаты, жеке инвестициялар, МЖӘ ,Жасыл Даму
1.7	"ҚР Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы ұлттық деректер банкі" ақпараттық жүйесіне қосылған қоқыс таситын көліктерді спутниктік навигация	есеп беру	2024-2028	ЖӘ	ЖӘ қаражаты,

	жүйелерімен жабдықтау және осы жүйелерді тұрақты жұмыс істеуде ұстау. жағдай				
1,8	Тұрғын үйлерде немесе жекелеген ғимараттарда (контейнерлер болмаған жағдайда) қызмет көрсететін заңды тұлғалармен жергілікті атқарушы органдармен қызмет көрсету үшін анықталған ағынды суларды тазарту қондырғыларымен қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару қызметтеріне шарттар жасасу	есеп беру (ЗТ және ЖК үшін хаттар бағытталған)	2024	Аудандық ЖӘ , ОӘБ	Талап етілмейді

	туралы түсіндіру жұмыстары осы аймақтардың.				
Тапсырма 2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру					
Көрсеткіш 2. Бөлек жинауды қамту					
- бөлшек бойынша: құрғақ және ылғалды;					
- - белгілі бір қауіпті қалдықтар түрлері (құрамында сынап бар медициналық, WEEE)					
2.1	Заңды және жеке тұлғаларды оқшаулауға қойылатын талаптарды белгілеу мақсатында Батыс Қазақстан облысының қалалары мен е л д і мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Ескерту.	Жаңартылған ережелер	2024	Аудандық ЖӘ, ОӨБ	Талап етілмейді
2.2	ҚТҚ-ның құрғақ фракциясын бөлек жинау үшін арнайы контейнерлерді орнату	есеп беру	2024-2028	Аудандық ЖӘ, ОӨБ	Жоспар шеңберінде жергілікті бюджет ҚОҚ бойынша іс-шаралар
2.3	Қауіпті қалдықтардың түрлерін бөлек жинауды, тасымалдауды және өңдеуді қамтамасыз ету бойынша мердігерді анықтау бойынша конкурсты ұйымдастыру: Р С О , электронды және электр жабдықтарының қалдықтары, энергия үнемдейтін	Байқау қорытындысы, мердігер компаниялар анықталды	2024	Қала әкімдігі, аудан әкімдіктері	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде

	шамдар бар сынап қалдықтары, химиялық қоректендіру көздері, аккумуляторлық аккумуляторлар, басқармалар шығаратын медициналық қалдықтар. халық				жергілікті бюджет
--	---	--	--	--	-------------------

2.4	Батареялар, құрамында сынап бар шамдар, электронды және электр жабдықтары, қоғамдық орындарда сауда орталықтары, пошта бөлімшелері, халыққа қызмет көрсету орталықтары және т.	Есеп беру, қабылдау пункттері анықталды	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері, мердігерлік ұйым, басқару жөніндегі мамандандырылған компаниялар қалдықтармен	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
2.5	Қалалық әлеуметтік мекемелермен (мектептер, балабақшалар, жоғары оқу орындары және т.б.), кәсіпорындармен, шағын орта бизнес субъектілерімен қайталама шикізатты (пластик, қағаз және картон, шыны және т.б.) одан әрі тасымалдау үшін	есеп беру	2024-2028	Қала әкімдігі, аудан әкімдіктері	Талап етілмейді
	Халықты пайдаланылған				

2.6	электронды және электр жабдықтарынан арылту бойынша тұрақты акция өткізу (алты айда бір рет) Мамандандырылған кәсіпорындарда "қажетсіз өңдеуден" арылығыз	Өткізілген акциялар туралы есеп беру	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері, мамандандырылған кәсіпорындар	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
-----	---	--------------------------------------	-----------	--	---

3-міндет. Коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін, оның ішінде ерекше (тамақ, құрылыс және көлемді қалдықтар, WEEE және т.б.)

Көрсеткіш 3. Қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесі:
- MSW (білім көлеміне қарай)

3.1	Ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын өңдеудің қолданыстағы технологияларын талдау	есеп беру	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері, мердігерлік ұйым	Талап етілмейді
3.2	Әлеуметтік мекемелерден (мектептер, балабақшалар, университеттер және т.б.) құрамында сынап бар қалдықтарды жинау; кәсіпорындар, шағын және орта бизнес	Жасалған шарттар туралы мәліметтер	2024-2028	Конкурс қорытындысы бойынша таңдалған мердігер ұйым	Талап етілмейді
3.3	Әлеуметтік мекемелерден (мектептер, балабақшалар, университеттер және т.б.), кәсіпорындардан, шағын және орта бизнес	Жасалған шарттар туралы мәліметтер	2024-2028	Мердігерлік ұйым	Талап етілмейді
3.4	Жану мәселесін зерттеу жылжымалы иннераторлық пештегі қатты қалдықтардың	ақпарат	2024	Қала әкімдігі, аудан әкімдіктері	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде

	қ а й т а өңделмейтін фракциясы				жергілікті бюджет
--	---------------------------------------	--	--	--	----------------------

3.5.	Ағынды суларды тазарту үшін су тазарту құрылыстарын салу қажеттілігі мәселесін зерделеу	есеп беру	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері, мердігерлік ұйымдастыру	Жергілікті бюджет, жоспарлы іс-шаралар шеңберінде
------	---	-----------	-----------	--	---

Тапсырма 4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету

Көрсеткіш 4. Экологиялық талаптарға сәйкес қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын жабу және рекультивациялау

4.1	Ескі полигонды рекультивациялау жобасын әзірлеу	Бойынша мемлекеттік сараптаманың қорытындысы рекультивациялық жоба	2024	Облыс әкімдігі, полигон операторы	Жоспар шеңберінде жергілікті бюджет ҚОҚ бойынша іс-шаралар, жеке инвестициялар
4.2	Полигонның ескі жерлерін кезең-кезеңімен рекультивациялау және қалпына келтіру	Қабылдау комиссиясының есебі	2024-2028	Облыс әкімдігі, полигон операторы	Полигонды тарату қоры, жергілікті бюджет, жоспар шеңберінде ҚОҚ бойынша іс-шаралар
4.3	Қарашіріктен вермикомпост өңдеуге жер бөлу	есеп беру	2024-2028	Оператор полигон	Бойынша іс-шаралар ҚОҚ, жергілікті бюджет, жоспар шеңберінде жеке инвестициялар
4.4	Полигонды жою қорын құру	есеп беру	2024-2028	Оператор полигон	Талап етілмейді
4.5	Тасқала ауданда коммуналдық және құрылыс қалдықтарының рұқсат етілмеген үйінділерін (табиғи үйінділерін) анықтау және жою	есеп беру	2024	Облыс әкімдігі, аудан әкімдігі, аудандық әкімдіктер	ҚОҚ бойынша іс-шаралар жоспары шеңберінде месциттік бюджет, Жеке инвестициялар

5-міндет. Тұрғындардың коммуналдық қалдықтармен өзін-өзі өңдеу мәселесі бойынша хабардарлығы мен мәдениетін арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылы

Көрсеткіш 5. Халықтың экологиялық өмір сүру сапасына қанағаттану деңгейі

--	--	--	--	--	--

5.1	туралы халықтың хабардар болуын қамтамасыз ету ұйымдастырылған қалдықтарды жинау пункттері (пластик, картон, қағаз, шыны)	есеп беру	2024-2028	Қала әкімдігі, ЖӘ, ҮЕҰ аудандық әкімдіктері	Талап етілмейді
5.2	Экологиялық іс-шаралар, тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және пластик, шыны және макулатураға арналған контейнерлерде бөлек сақтау тәртібін түсіндіру	есеп беру, акциялар	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері ЖӘ	Жоспар шеңберінде жергілікті бюджет ҚОҚ бойынша іс-шаралар
5.3	Азық-түлік қалдықтарын компосттау бойынша брошюраларды тарату	есеп беру	2024-2028	Аудан әкімдігі, аудан әкімдіктері, ЖӘ, ҮЕҰ	Жоспар шеңберінде жергілікті бюджет ҚОҚ бойынша іс-шаралар
5.4	Жергілікті газеттерде қауіпті материалдарды қауіпсіз өңдеу жолдары туралы жарияланымдар коммуналдық қалдықтардың құрамдас бөліктері	ақпарат	2024-2028	Қала әкімдігі, ЖӘ, ҮЕҰ аудандық әкімдіктері	Жергілікті бюджет, шеңберінде, ЖӘ қаражаты